

BOWI IWAING YOHANE MENE GAENA

Yohane nung Yesura buro-mani 12 auna zo. Nung Yesura ungwe ewiya tawing sero sero auna emo bauno eno gaena. Nung susuwa eyao eno sero gaena. Emo bauno apakana amimene Yesu gaya Kristo me yai nung tumo didinasani nao me iwaing tamaese. Arare nung buro Yesu mene nasani nauna awiya gege okowata, ungwe-maungwe yero nasani nauna auna ge witao awiya dema gaena.

Yesu Tuwa Bayaura ge puro tawing emo yero kasayena.

¹ Ge bera* nung nao gege nasani nauna. Ge bera nung Tuwa Bayaura benaungna atu nasani nauna. Ge bera nung nutope Tuwa Bayau. ² Nung awiya gitau susuwara otu Tuwa Bayau aune dema nao gege nasani nauna. ³ Ge bera nung Tuwa Bayaura wawong yero nona apakana yero aung yena. Arare nona kasayena, awiya nung aung nona zo oko kasayena. ⁴ Nao awiya nuna-una mitauna. Arare nao awiya emora-ina waegairo mitauna ara. ⁵ Waegao mene mume waegainu mume mene waegao disari kaputena, arata waegatinoiya.†

⁶ Tuwa Bayau mene emo zo giginu kasayero nasani nauna yazo nuna Yohane. ⁷ Nung amimene waegaora bowi sari buna. Emo bauno

* 1:1: Ge bera awiya Yesu. † 1:5: Waegao awiya Yesu. Mume awiya Sanda dubu nuna aune.

apakana waegaora Maung tumo diyaese sero Tuwa Bayau mene senu kasayena ara. ⁸ Yohane nung nutope waegaora Maung okowata. Nung waegaora bowi gege maze sari buna.

⁹ Waegao me nung emo bauno apakana awiya waegao pugatinoiya, amimene be aune tawingna atu kasayero nasani nauna. ¹⁰ Nung tawingna atu mitauna. Awiya gege okowata. Tawing dema nune yena ara. Ayero yena, arata tawingna emo bauno awong nung saore oko giro baingtiwa. ¹¹ Nung tawing nuna-una kasayena, arata dubu nuna mene nung gosinasani aune nupema oko gao ine yewa. ¹² Arata ena mene awong nung otao yewa, o nung tumo diwa amimene Tuwa Bayaura mani awiso yaese sero nung yazo nunae mena puna ara. ¹³ Awong emora yura kasa yero Tuwa Bayaura mani awiso oko yewa. Awong emora aratamaora okowata, o emora sao tauyaora okowata, awong Tuwa Bayaura putoungna kasa yero mani awiso nuna yewa ara. ¹⁴ Ge bera nung emo yero kasayero naname-una towang atu nasani nauna. Ayero yenu nae simao waegaore nuna gigiwangne. Nung Tuwa Bayaura Mani me, arare simao waegaore nuna-una gege mitauna. Nao mere monone awiya dubo nuna-una bebunu puro wosina ara.

¹⁵ Susuwa nuna awiya Yohane mene puro daung gairo wawa sero eyero sena, “Na nung aeno eyero sewang, ‘Ago butuniya amimene nung gitau yao nana niya. Noeno okowata, na oko kasayaore nung nasani nauna.’” Yohane mene ayero sena ara.

¹⁶ Name apakana amimene soremao iwawaing

awiya zamena simena nuna-una atu pupunasani nonane. ¹⁷ Tuwa Bayau mene sao tauyao ge name eno pugari sero Mose eno pugaina ara. Arata Tuwa Bayau mene nao mere monone awiya name eno pugari sero Yesu Kristo eno pugainu puro buna ara. ¹⁸ Tuwa Bayau nung emo zo mene oko giginu. Aung nibamu arauwa. Arare Mani nuna dekaongka nuna-una deungbera mi-toiya amimene Maung nuna name eno keregaina arauwa.

Yohane ge ou zayero suwao emo amimene Yesura ge keregaina.

Mt 3:1-12; Mk 1:7-8; Lu 3:15-17

¹⁹ Yuda emora gitau yao Yerusalem atu nauwa amimene pirisa ena wati mugo nunae aune awong awiya iyengtiro sewa baungno Yohane atata yero eyero sewa, “Ning emo aweni?” ²⁰ Ayero sewa Yohane nung susuwa nuna oko pungyao keregairo eyero sena, “Na Sorao emo ninae Kristo okowa.” ²¹ Ayero senu awong nupema atata yero eyero sewa, “Aune ning aweni? Ning Kristora ai mani Eliya ing?” Ayero sewa nung eyero sena, “Na Eliya okowa.” Ayero senu awong eyero sewa, “Ning porofete diya yero nonane awiya ning ari?” Ayero sewa nung eyero sena, “Aung arauwa.” ²² Ayero senu awong nupema atata yero eyero sewa, “Ora ning aweni? Nae baungno emo babuze nae seseya bumenane aeno ge no sarinenine? Ning nitope susuwa nina se niganene.” ²³ Ayero sewa nung abena eyero sena, “Porofete Yesaya mene ge zo gaena awiya nana-una atu me niya.

Na bowi sao emo eu yanawira atu nasani eyero sero nona, ‘Tuwara nagibo kora yepu korosae.’”

Ayero sena arauwa.

²⁴ Emo Yohanena-una bumuwa awiya Farisayo mene iyengtiwa bumuwa ara. ²⁵ Arare awong nung nupema atata yero eyero sewa, “Ning so-rao emo nanae Kristo oko siya, o Eliya oko siya, porofete oko siya, sinesa awiya gi. Arare ning nono yero emo bauno ge ou susunesi?” ²⁶ Ayero sewa Yohane mene abena eyero sena, “Na emo bauno ou gege susunena ara. Arata ninae-una atu zo kasayero mitiya, niye nung oko gosinowa. ²⁷ Nune nana-ina bautara bumariniya amimene emo bainakama. Na emo wosao nibamu amimene te sogana nuna-una angsi besao ine teng oko yariniya.†” Ayero sena ara. ²⁸ Susuwa awiya napo Betania, ou Yodan enabara mitauna, auna atu kasa yena. Yohane mene atu nasani atu emo bauno ge ou susunauna arauwa.

Yohane mene Yesu nung Tuwa Bayaura lama asena.

²⁹ Iya gainu Yesu mene Yohanena-una bautu nenu nung ake atu giro eyero sena, “Owiya gipu. Tuwa Bayaura lama mani ara. Nune tawing sero sero emo bauno auna pasena nunae diungno magayariniya. ³⁰ Na nung aeno eyero sewang, ‘Ago butuniya nung gitau yao nana niya. Noeno okowata na oko kasayaore nauna.’ Nung awiya ora. ³¹ Na natope nung gitau oko gigiwang kasa

† 1:27: Soremao Ge zo Matiu 3:11 auna atu mitiya awiya gi.

yena. Arata Isreli emo niye bowi nuna sana ni-gaese sero na kasa yero ge ou zayewang.”

³² Yohane mene emo eno ge ayero sero aune zo eyero sena, “Oweno mene ni audubo ine yero uritira atu wosiro nuna-una adungno mitinu na gigiwang. ³³ Na gitau nung oko gigiwang kasa yena, arata Tuwa Bayau mene na emo bauno ge ou suwanese sero eyero sena, ‘Oweno wosiro nuna-una adungno mitari niya emo amimene ge sai aune emo bauno Oweno pumarineya.’ ³⁴ Na susuwa nuna giro eyero sinena: Nung Tuwa Bayaura Mani me.” Yohane mene ge ayero sena arauwa.

Yesu mene buro-mani siwongpatige puna.

³⁵ Iya gainu Yohane buro-mani nuna etobe aune amimene dopero mitiwa ³⁶ Yesu butunenu giro Yohane mene eyero sena, “Tuwa Bayaura lama ora.” ³⁷ Ayero senu buro-mani nuna etobe mene ge awiya nigiro Yesura-una ame bamuwato ara. ³⁸ Bautunewato Yesu mene kapetegairo giro awongto eno eyero sena, “Nito no kau neito?” Ayero senu awongto eyero sewato, “Rabai, (Ge naname-una, ‘Gipao emo’) ning garo nauna atu mitesi?” ³⁹ Ayero sewato Yesu mene eyero sena, “Bungputo gaeto.” Ayero senu mani etobe amimene nung ago yero gare witiwato ara. Witiro wari awiya nung aune dema mitete duwato wari wosiro wari diti 4 kilok yena ara.

⁴⁰ Awongto Yohanena ge nigiro Yesu ago yewato auna zo yazo nuna Anderea. Nung Simon Petorora meta. ⁴¹ Anderea nung tato nuna Simon awiya mena taungno eyero sena, “Nato Yuda

emora sorao emo yazo nuna Mesia awiya tamenato.” (Mesia awiya Kristo.) ⁴² Ayero sero Yesura-una yuno baungno kasa yewato Yesu mene Petoro giro eyero sena, “Yazo nina Simon. Ning Yohana-nena mani. Arata na yazo nina sekawa Sifas asinena arauwa.” (Ge naname-una Daba Domito.) Ayero sena arauwa.

⁴³ Iya gainu Yesu nung Galilaya tawingna babari sero nasani aune Filip giro eyero sena. “Ning na ago ye.” Ayero sena ara. ⁴⁴ Filip nung Besaida napora. Andereato Petoro awong napo dekaongka auna ara. ⁴⁵ Arare Filip mene Nataniel taungno eyero sena, “Emo zo Mose mene sao tauyao gera atu ge nuna gaena, arita porofete ena mene deka ayero gaewa, emo awiya tamenane. Nung Yesu Yosepera mani. Nung Nasarete napora arauwa.” ⁴⁶ Ayero senu Nataniel mene ge abena eyero sena, “Nona iwaing zo mene Nasarete nape atu kasa yai teng yarinita?” Ayero senu Filip mene abena eyero sena, “Ayeru sinesare bung babanano gase.”

⁴⁷ Ayero senu Nataniel nung Yesura-una baungnu Yesu mene giro eyero sena, “Ewiya gipu. Emo ewiya Isreli emo me. Ge iwao dubo nuna-una oko mitiya.” ⁴⁸ Ayero senu Nataniel mene Yesu atata yero eyero sena, “Na natu newang gigasi?” Ayero senu Yesu mene abena eyero sena, “Filip mene ning oko tamaore na mena ning i fik susuwara atu mitesa gigena arauwa.” ⁴⁹ Ayero senu Nataniel mene abena eyero sena, “Gipao emo, ning Tuwa Bayaura Mani me. Ning Isreli emora emo tuwa.” ⁵⁰ Ayero senu Yesu mene abena eyero sena, “Ning i fik susuwara atu mitesa giro sesena auna eno gege na tumo didinesa?”

Tani yeme giges awiya agewa gege. Ago nona me baina kasa yero babai gosinarinesa.”⁵¹ Ayero sero nung eno eyero sena, “Na memokoba sane. Niye uriti be gausai Tuwa Bayaura angelo dubu mene na Emora Mani auna-una witiro wosiro anaya garineya ara.” Ayero sena arauwa.

2

Yesu mene senu ou mene wain yena.

¹ Wari be etobe aung yenu Galilaya tawingna napo zo yazo Kena auna atu emo mene bauno ataise sero ana bonene newa Yesura ai dema mitina. ² Yesu buro-mani nuna aune awong dema babaese sewa giro baungno augaiwa. ³ Augairo mitasani ou wain miniwa aung yenu giro Yesura ai mene nung eno eyero sena, “Ou wain nunae aung yetiya.” ⁴ Ayero senu Yesu mene abena eyero sena, “Na awong soremanese aeno sinesita? Auna be nana oko bao.” ⁵ Ayero senu aune ai nuna mene soumani eno eyero sena, “Yesu mene buro ge nomaze sariniye, amaze diungno yepu.” Ayero sena ara.

⁶ Be aune garo auna atu au babuze 6 mitiwa ara. Yuda emora-una garo sero au ayao ine mitaunu aune awong ewowora tani nasani nonane taungne sainasani nauwa. Au awiya babuze. Au dekaongka auna ou baketi 10 mene sukupunauwa. ⁷ Arare Yesu mene soumani eno eyero sena, “Niye ou dungno aura yasagaipu bebumae.” Ayero senu soumani mene ou dungno aura yasagaiwa bebumuwa ara. ⁸ Ayero yewa aune nung eyero sena, “Niye ou aura awiya ena dungno bonene maung eno puro baungpu.”

Ayero senu giro ou awiya ⁹ dungno puro bonene maung eno puro bautunewa ou awiya wain yena ara. Puro bamuwa bonene maung mene mininu bera atu mege yena. Ayero yenu nung ou wain awiya natu buna auna susuwa nung oko gao, arata soumani ou dumuwa amimene gigiwa. Arare bonene maung mene emo bauno atitinena awiya yau senu bunu ¹⁰ eyero sena, “Nae gitau ou wain me pugatinonane mininowa dubo sisigati noi aune, ou wain zuma wosao awiya ago pugatinonane mininowa. Tani nanae ayao mitiya ara. Arata nine mene zo ou wain me pungyero ou wain zuma wosao gitau pugesa mineya aune me ago pugatinesa.” Ayero sena ara.

¹¹ Yesu nung Kena napo Galilaya tawingna atu tani putoungne nuna naungna awiya gitau atu zayero yena ara. Ayero yero nung putoung nuna keregainu buro-mani nuna mene tani putoungne awiya giro nung tumo diwa arauwa.

Yesu nung Tuwa Bayaura ibu baina awiya dang ayero sena.

Mt 21:12-13; Mk 11:15-19; Lu 19:45-46

¹² Ataora bonene aung yenu Yesu nung Kena napo doru baung Kapaneam nape yari nenu ai nuna metamaine aune buro-mani nuna amimene nung aune dema bamuwa ara. Baungno atu be daigairo oko nauwa. ¹³ Yuda emora iya dang be zo yazo nuna Magayao mene awong Daigaina auna be nugu yenu giro Yesu mene Yerusalem witiro baungna. ¹⁴ Yerusalem nape kasa yero Tuwa Bayaura ibu baina auna pae zo kasa ewe gao auna baungno atu lama aune bulimakao arita ni gumo

awiya puro baungno wina-piti nasani newa gigin. Anasani moni tewo tame pugairo moni wina-piti nasani mitiwa ¹⁵ giro Yesu mene angsi ena puro tenero aune amimene lama bulimakao aune emore dema tunenu bamuwa tewo monine ininu kapetegainu moni wosi duru yena ara. ¹⁶ Ayero yero emo ni gumo puro dopero mitiwa aeno eyero sena, “Puro baungpu. Niye Mama nana-una ibura etu nona wina-piti yaya stowa ibu ine yoiye sero awang sinena.” Ayero sena ara. ¹⁷ Yesu nung ayero yenu buro-mani nuna mene ge zo gayao mitoiya awiya kotumuwa. Ge awiya eyao era. Ibu nina ewiya eno tini nana kapinoiya.

¹⁸ Arare Yuda emo mene Yesu atata yero eyero sewa, “Awe mene sesi tani awiya yetesi? Tuwa Bayau mene sai yarinesa awiya susuwa awiya pu daung gari sero tani putoungne zo ye ganene.” ¹⁹ Ayero sewa Yesu mene be nunae-una ge puro abena eyero sena, “Niye ibu ewiya kasaya nane wari be etama gege mena yana nupema dopariniya.” ²⁰ Ayero senu awong eyero sewa, “Mamono nanae mene ibu ewiya dawang 46 ayao gapunawe besugaiwa, awiya nine wari be etama gege yasa dopaise sinesa?” Ayero sewa ara.

²¹ Arata Yesu nung taung aingso nuna-una ge awiya pu ibu bainana gairo sena ara. ²² Arare ago nete magayero aune magayaora atu seka yero iropunu aune buro-mani nuna mene ge awiya kotumuwa ara. Ayero kotupunasani Tuwa Bayaura ge gayao ena aune ge Yesu mene sena aune awiya gigiwa me yena.

²³ Yesu Yerusalem atu mitasani iya dang auna atu tani putoungne ena yenu emo daigairo mene

tani putoungne awiya giro Yesu tumo diwa ara. ²⁴ Yesu nung nutope emora moko gosinasani susuwa nuna awong eno oko keregao. ²⁵ Nung emo zora susuwa gari sero emo ena oko atata yero nasani nauna. Nung nutope emora kotumao giro baingtiti nasani nauna arauwa.

3

Nikodemana ungwe.

¹ Emo zo nasani nauna yazo nuna Nikodema. Nung Farisayo zo. Nung Yuda emora gitau yao bainakama yero nasani nauna. ² Emo amimene pingne Yesura-una baungno eyero sena, “Gipao emo, nae susuwa nina gosinonane. Ning gipao emo me mene Tuwa Bayaura bera bumasa. Ning tani yero nosa awiya emo mene Tuwa Bayau aung nasani yao ine oko mitiya.” ³ Ayero senu Yesu mene abena nung eno eyero sena, “Na memokoba sana gi. Zo nung kasa yao seka nupema oko kasa yao yariniya, awiya nung Tuwa Bayaura napo gao ine teng oko.” ⁴ Ayero senu Nikodema mene abena eyero sena, “Zo nung zai yao mene nono yero aune kasa yao seka nupema kasa yariniye? Nung aira tingyana nupema towai aune pumao teng oko yarinita?” ⁵ Ayero senu Yesu mene abena eyero sena, “Na memokoba sana gi. Zo nung oura ta owenona putoungna oko kasa yao yariniya, awiya nung Tuwa Bayaura nape babao ine teng oko yariniya. ⁶ Zo nung emora mesara kasa yao awiya tawingna taung aingsore dema noiya. Arata zo nung Owenona mesara kasa yao awiya Owenone dema noiya. ⁷ Niye kasayao

seka kasayaese sesena awiya nigiro wawong di oko gamase. ⁸ Bisi nung tebe-tabe supunoi ning bewing nuna gege nigitinosa, arata susuwa natu zayero butuniye o baungno natu aung niye, awiya ning susuwa oko gosinosa. Dekka ayero zo nung Owenona mesara kasa yao auna susuwa ning oko gosinosa.” ⁹ Ayero senu Nikodema mene abena eyero sena, “Tani awiya nono yero kasayari niye?” ¹⁰ Ayero senu Yesu mene abena eyero sena, “Ning Isreli emora gipao emo mene tani awiya oko gao nosa ing? ¹¹ “Na memokoba sane. Nae nona dubora diti mene gosinonane, o nona diti moko mene gosinonane deka awiya sero nonane ara. Ayero yero nonane niye ge nanae doru nowa ara. ¹² Nona tawingna etu kasa yero noiya awiya sero nona giro nowa me oko yero noiya amimene uritira nona mitiya awiya sana nono yero gaya me yariniye? ¹³ Emo zo mene uritira witiro nawe oko wosina. Na Emora Mani nata uritira atu wosiwang. Nane gege nata uritira nona gosinena. ¹⁴ Mose mene gitau eu yanawira atu kapa puro yi yero puro witiro i pasaora ikogaina deka ayero na Emora Mani i pasaora ikogaese sao mitiya. ¹⁵ Arare na tumo diyarineya amimene nao me iwaing awiya tamarineya.” Ayero sena arauwa.

¹⁶ Zo nung Tuwa Bayaura mani tumo diyariniya amimene magayero mekora babaise okowata, nung nao me iwaing tamaise sero Tuwa Bayau mene emo bauno name eno dubo bayao bainakama nasani Mani nuna dekaongka iyengtinu wosina ara. ¹⁷ Tuwa Bayaura Mani mene emo gera pugaise auna okowata, emo soraise sero Tuwa Bayau mene senu wosina

ara. ¹⁸ Zo nung Tuwa Bayaura Mani tumo diyariniya amimene Tuwa Bayaura kotora atu oko zuwariniya. Zo nung Tuwa Bayaura Mani oko tumo diyao yariniya nung amimene kotora atu mena zuwetiya ayero yariniya. Noeno okowata, nung Tuwa Bayaura mani dekaongka awiya oko tumo diyao yero noiya. ¹⁹ Arare kotora atu zuwao auna susuwa eyero mitiya era. Waegao mene tawingna kasa yenu emo awong waegaora babao awang sero mumena katu mitari sewa ara. Awong nao nunae meko, arare ayero yewa. ²⁰ Zo nung pasena yero noiya amimene waegao awang noiya. Waegao mene pasena nuna-una susuwa keregoiye sero awang nasani nung waegaora oko kasa yariniya. ²¹ Awong ge me nigiro puro nowa amimene waegaora kasa yero nowa. Zo nung waegaora kasa yai waegao mene buro nuna-una susuwa keregatinai emo bauno mene giro buro nuna-una me awiya Tuwa Bayaura putoungna atu kasa yero noiya ayero sarineya.

Yohane mene Yesura susuwa keregaina.

²² Yesu mene buro-mani nuna punu Yerusalem doro Yudaya tawing agewara baungno nauwa. Atu nasani aune emo ena ge ou suwena. ²³ Yohane dema emo bauno ge ou susunasani mitina. Nung tawing zo yazo Aion, Selim nape ina atu nasani ge ou suwao buro nasani nauna. Nung tawing auna atu nasani nauna, noeno okowata, ou baina atu mitauna. Arare emo bauno nuna-una butu-nauwa ge ou susunauna ara. ²⁴ Yohane nung be aune Herode mene bunao gare oko pugaore atu buro nasani nauna.

²⁵ Arare Yuda emo zo aune Yohanena buro-
mani awong taung aingso sayaora tani auna ge
wina-se yewa ara. ²⁶ Ge sinete buro-
mani mene baung Yohanena-una yero eyero
sewa, “Gipao emo, gitau ning ou Yodan
enabara atu nauwasa emo buro ning taunu
susuwa nuna nae eno keregairo sasa,
emo amimene be yeme eune emo bauno
ge ou susunasani miti giro apakana nuna-
una bautuneya.” ²⁷ Ayero sewa Yohane
mene eyero sena,” Emo zo nung uritira
Maung mene nona nung eno oko pugao
yai nung nutope nona awiya pao ine
teng oko ara. ²⁸ Na eyero sinasani
niye eno sewang gigiwa, ‘Na Kristo okowa,
arata Tuwa Bayau mene na pugainu nane
nagibo nuna gitau nena.’ ²⁹ Emo zo
bauno atariniya bauno awiya nuna
gege ara. Arare nung yawa yawa nai
otao nuna mene nugu dopero ge nuna
nigiro deka ayero dubo iwaing yariniya.
Emo bauno mene Yesura-una babeya,
arare dubo iwaing yaora be nana kasa
yetiya.* ³⁰ Nune na daigairo emo tuwa
bainakama nibamu yariniya. Arata nane
mene zo nuna wese nibamu yarinena.”
Ayeru sena arauwa.

³¹ Ika atu wosina amimene witao
naname ara. Zo nung tawingna etu kasa
yao amimene tawing euna, arare nung
tawingna ge sinoiya. Arata uritira atu
wosina amimene name apakana daigairo
baina naname yero noiya ara. ³² Nune
uritira nona gosinasani nauna awiya
name eno keregairo sinoiya, arata emo
mene ge nuna dotinowa. ³³ Zo nung
Maina ge nigiro puro pu dube gairo

* **3:29:** Bauno pumao emo awiya Yesu. Otao nuna awiya Yohane. Bauno awiya Tuwara dubu name ara.

noiya amimene ayero nasani ‘Tuwa Bayau ge me sinoiya’ asero noiya. ³⁴ Emo Tuwa Bayau mene senu wosina amimene Tuwa Bayaura ge sinoiya. Noeno okowata, Tuwa Bayau mene Oweno zere tutupore apana nung eno pugao gege pugatinoiya. ³⁵ Maung nung Mani nuna aratapu nasani nona apakana Mani nuna-una waweng pugainu mi-toiya. ³⁶ Zo nung Tuwa Bayaura Mani tumo didi-noiya amimene nao me iwaing puro noiya. Arata zo nung Tuwa Bayaura Mani auna ge dero noiya amimene nao me iwaing oko gariniya. Emo ayao auna atu Tuwa Bayaura tini kapao mene mitao gege mitariniya.

4

Yesu Samaria bauno zore ge ungwe yewato.

¹ Farisayo awong Yesura bowi eyero nigwiwa, “Yesu nung mani daigairo puro ge ou susuniya, arare emo bauno nung ago neya amimene Yohane ago nowa awiya daigatineya.” Ayero nigwiwa ara.

² Arata Yesu nung nutope emo zo ge ou oko suwena. Buro-mani nuna mene emo bauno ge ou susunauwa ara. ³ Arare Farisayo ge ayero nigwiwa giro Yesu mene Yudaya tawing doru kapetegairo Galilaya tawingna baungna ara. ⁴ Nagibo awiya Samaria tawing busero buwagairo bautunauna.

⁵ Yesu mene tawing awiya busero buwagairo bautunete Samaria napo zo yazo Saiko auna kasa yena ara. Napo awiya Yakobo mene mani nuna Yosepe eno tawing agewa pugaina auna nugu mi-tauna ara. ⁶ Nupema tawing auna atu Yakobora ou kote wamao zo mitauna. Arare Yesu nung atu

kasa yenu wari diti 12 kilok yena ara. Ayenu nung putoung aung yenu giro ou kote wamao auna nugu atu aduna ara. ⁷ Adungno mitinu Samaria bauno zo ou dumari sero buna. Bunu Yesu mene giro nung eno eyero sena, “Ou piti minane.” Ayero sena ara. ⁸ Buro-mani nuna awong ma pumari sero nape bamuwa nung nata mitete bauno eno ou isa senu ⁹ bauno mene nung eno eyero sena, “Ning Yuda emo mene nono yero Samaria bauno na eno ou isa sinesi?” Ayero sena, noeno okowata Yuda emore Samaria emore awong kasugairo nasani nauwa, aeno bauno mene ge awiya sena. ¹⁰ Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Nona Tuwa Bayau mene ning eno pugari siniya auna susuwa aune nupema na ou eno sinena auna susuwa dema gasa kasa yatiya, awiya ning ou eno na isa sasa nao me iwaing auna ou awiya ning eno pugatena.” ¹¹ Ayero senu bauno mene ge abena eyero sena, “Ou kote ewiya tura daung ware, ning kopu ou dumao aung. Arare nao me iwaingna ou awiya natu pumarinesi? ¹² Ewowo naname Yakobo nung ou kote ewiya wauna. Ayero yenu nung aune mani awiso nuna aune lama bulimakao aune awong apakana ou ewiya mininasani nauwa. Nung ou kote ewiya nae eno diriyegaina. Arata ning Yakobo daigatinesa, ayero sinesita?” ¹³ Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Ou ewiya mininowa nupema ouwe mena yero noiya. ¹⁴ Arata ou nane pugarinena awiya zo mene minai ouwe nupema oko yariniya. Nane ou awiya emo zo eno pugana, dubo nuna-una atu ou diti ine yero gubigubi nasani mitariniya. Ayero nai emo amimene nao me iwaing puro nasani

nariniya.” ¹⁵ Ayero senu bauno mene eyero sena, “Emo, ning ou awiya pugasa miniro ouwe oko nai nane. Ayero na ou eno be ozaung-zaung etu butunona awiya duwane.”

¹⁶ Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Ning baungno emo nina puro nito dema baeto.”

¹⁷ Ayero senu bauno mene ge abena eyero sena, “Na emo aung.” Asenu Yesu mene eyero sena, “Ning emo nina aung sisa awiya me sinesa ara.

¹⁸ Ning emo wawong zo ayero atiro doro nosa. Arare be yeme ning emo zore nesa, arata nung awiya emo nina okowa, arare ning ge me sinesa.”

¹⁹ Ayero senu bauno mene eyero sena, “Emo, na yeme susuwa nina gosinena. Ning porofete me. ²⁰ Arare se gane. Kikiyongne nanae awong diri euna* atu augairo Tuwa Bayau bowi nasani nauwa, arata Yuda emo niye mene zo Yerusalem nape atu Tuwa Bayau bowi nasani nanenese sao mitiya ayero sero nowa.”

²¹ Ayero senu Yesu mene abena eyero sena, “Bauno, na ge sana nigasa me yaise. Be zo nugu niya. Be awiya kasa yai aune niye Mama bowi yari sero diri eunata Yerusalem nape atu oko yarineya. ²² Niye awiya oko giro baingtao nasani bowi nowa. Nanae mene zo giro baingtiti nasani bowi nonane. Noeno okowata, korayao iwaing yao awiya Yudara-una atu gitau kasa yaise sao mitiya. ²³ Be zo bariniya, be aune Tuwa

* **4:20:** Diri euna. Awiya diri yazo Gerasim aeno sena. Samaria emo bauno mene Tuwa Bayau bowi yari sero Yerusalem oko babao. Awong diri Gerasim auna atu gege Tuwa Bayau bowi yero nasani nauwa. Soremao Ge zo Luka 9:53 auna atu mitiya awiya gi.

Bayaura emo dubu me mene nung bowi yari sero ititire nao mere mene yarineya. Mama nung emo ayao mene nung bowi yaese arataungno yero noiya. ²⁴Tuwa Bayau nung taung aingso okowata, nung ititi. Arare niye nung bowi yari sero taung mene okowata, ititire nao mere mene nung bowi nasani neupu.” ²⁵Ayero senu bauno amimene ge abena eyero sena, “Na gosinena, Mesia yazo nuna zo Kristo amimene bariniya. Nung buro nona apakana pu daung gariniya.” ²⁶Ayero senu Yesu mene nuna bera puro eyero sena, “Ge sinesa awiya mani zo oko mitiya. Na gege ara. Na ning aune dema ge sinena, naka kerauwa.”

²⁷ Ge ayero sinenu buro-mani kasa yero nung baunone dema ge ungwe newato awiya giro wawong di gamuwa ara. Arata susuwa no eno bauno eno ge siniye, o nono yero siniye, ayero sero atata yaora awiya gigiwa teng oko yenu giro duwa ara. ²⁸ Ayero yewa bauno nung kopu ou dumao nuna doro sungno baung nape yero emo bauno eno eyero sena, ²⁹ “Niye bungpu. Baungno emo zo gae. Nune nao nana-una susuwa apakana na eno keregaiya. Nung Kristo, ta?” ³⁰ Ayero senu awong kara Yesu gari bamuwa.

³¹ Awong Yesura-una butunewa buro-mani nuna mene Yesu eno eyero sewa, “Gipao emo, ning nona mini.” ³² Ayero sewa ge abena eyero sena, “Ma nana mitiya. Awiya niye oko gosineya.” ³³ Ayero senu buro-mani nuna mene awong nuka nuyetope wina-se yero eyero sewa, “Awe mene ma puro bumiye?” ³⁴ Ayero sewa giro nung eyero sena, “Nung na iyengtinu bumuwang auna be

diungno buro nuna yero bautunete besugarinena amimene ma nana niya arauwa. ³⁵ Niye nika niyeto pe eyero sero nowa, ‘Ino siwongpatige ayao aung yai aune ma me yariniya.’ Ayero sinowa, arata nane mene zo eyero sinena. Niye diti-dati yero buro gipu. Ma pumaora be kasa yero mitiya.† ³⁶ Emo zo nung ma puro pu dekaongna gao buro yero noiya amimene zuma pupunoiya. Nung ma zo nao me iwaingna gerao awiya pu gare gatinoiya. Arare emo ma urao emo arita emo ma pumao emo awongto amimene dema yawa yawa yarineyato. ³⁷ Arare ge eyero sinonane amimene etu me yariniya, ‘Zo mene uraora buro noiya, arata zo mene pumaora buro noiya.’ ³⁸ Ma niye oko urao yewa auna me awiya pu gare gaese sesena babarineya. Buro awiya ena mene yewa auna me niye pupuneya.” Ayero sena ara.

³⁹ Samaria emo bauno daigairo mene baunona ge nigiro Yesu tumo diwa ara. Ayero yewa, noeno okowata, bauno mene nao nuna-una susuwa awiya apakana Yesu mene keregainu giro emo bauno eno susuware senu nigiswa. ⁴⁰ Arare awong Yesura-una buro Yesu awong aune dema naise yuno puro baung nape yari sewa giro Yesu mene awong aune dema wari be etobe nauna ara. ⁴¹ Atu ge tugata nasani nenu emo bauno daigairo mene ge nuna nigiro nung tumo diwa. ⁴² Ayero yero bauno eno eyero sewa, “Gitau nae ungwe nina nigiro nung tumo diyenane. Arata yeme ewiya nae be-giti nuna-una atu ge nigiro eyero sinenane:

† 4:35: Ma pumaora be. Nung nona minao eno oko, emo bauno eno sena. Awong Tuwara ge nigiro iwaing yaese sero aeno nona minaora pugairo sena.

Nung tawing sero sero auna emo bauno auna Korayao Emo me.” Ayero sewa arauwa.

Yesu mene senu mani zora yaya aung yena.

⁴³ Yesu nung Samaria emo bauno aune dema be etobe mitete awong doro Galilaya tawingna baungna. ⁴⁴ Yesu nung ge gitau eyero sena, “Porofete awong napo nunae-una kasa yero emo yazore oko yero nowa.” ⁴⁵ Arare Yesu mene Galilaya tawingna baungno kasa yenu Galilaya emo nung giro arugairo yawa yawa yewa. Awiya noeno okowata, be zore awong baung Yerusalem yero Yuda emora iya dang auna atu buro Yesu mene yena awiya gigiwa.

⁴⁶ Yesu mene Galilaya tawingna kasa yero Kena nape baungna. Napo auna atu nung gitau senu ou mene wain yena. Atu baungnu, Kapaneam napo auna diya emo baina zo nasani nauna auna mani yaya mouyao puro mitina. ⁴⁷ Arare “Yesu nung Yudaya tawing doro yesese yero bung Galilaya tawingna niya” ayero sewa giro diya emo amimene baung Kena nape yero Yesura-una baungna ara. Baungno mani nuna magayari sero nasani nenu giro Yesu yuno puro gare baungno mani nuna kora yaise sena. ⁴⁸ Ayero senu Yesu mene nung eno eyero sena, “Niye tani putoungne ena aune buro baina ena awiya oko gao yarineya, awiya niye na oko tumo diyarineya.” ⁴⁹ Ayero senu diya emo mene eyero sena, “O Tuwa, mani nana magayoiye sero, mena babasese sinena.” ⁵⁰ Ayero senu Yesu mene nung eno eyero sena, “Ning teba baung. Mani nina iwaing yetiya arauwa.” Ayero senu diya emo nung Yesura ge

niginu me yenu giro baungna ara. ⁵¹ Yesese yero bautu nenu soumani nuna ena mene bowi puro buro nung taungno eyero sewa, “Mani nina iwaing yero niya.” ⁵² Ayero sewa giro mani iwaing yena auna wari diti be awiya gari sero atata yenu sewa, “Sipe wari diti towang dopero mitesesi aune taung kokoni yao nuna aung yetiya.” ⁵³ Ayero sewa diya emo mene susuwa eyero giginu: Be aune Yesu mene na yesese yanese sero eyero sesiya, “Mani nina iwaing yetiya.” Arare diya emo mene susuwa awiya giro nung arore awisore Yesu tumo diwa arauwa.

⁵⁴ Yesu tani yena, awiya nung Yudaya tawingna atu yesese yero buro Galilaya tawingna kasa yero aune tani awiya yena, awiya tani putoungne namba tu Galilaya atu yena arauwa.

5

Yesu nung Betesida ou ubutura atu emo zo kora yena.

¹ Yuda emora iya dang auna be bunu Yesu nung witiro baung Yerusalem yena ara. ² Goma napo Yerusalem zimao auna towaora be zo yazo nuna Lama Towao be. Towao be auna atu ou ubutu zo mitauna yazo nuna Yuda gera Betesida. Ou auna deung bera atu bisi paora garo wawong zo mitauna. ³ Garo auna emo yayare witao amimene apepegairo mitauwa. Emo ena diti guma yao, o ena te amao, o ena yu soyao daigairo mene atu mitauwa. [Awong ou kapu yai gari diya mitauwa. ⁴ Atu mitauwa be ena Tuwa Bayaura angelo zo mene wosiro ou ubutu awiya dedunaunu kapu naunu yaya emora-una atu zo mene gitau gitau

yero wosi oura yero gutero yaya nuna mena aung naunu iwaing yero nasani nauwa.] ⁵ Arare emo zo nung asama yero mitawe dunu dawang 38 aung yena amimene atu mitina. ⁶ Yesu mene emo awiya giro yaya nuna nimoi-namoi mitauna awiya giro nung eno eyero sena, “Ning iwaing yari kotupunesita?” ⁷ Ayero senu emo asama amimene abena eyero sena, “O emo, ou kapu noi aune awe mene naka wawong iniro pumai wosiro ou awiya gutero iwaing yateni? Ena mene na daigairo wosi oura yero nowa giro na mitima nona.” ⁸ Ayero senu Yesu mene nung eno abena eyero sena, “Ning iropuro awao masi nina puro angye.” ⁹ Ayero senu emo asama awiya taung iwaing yenu nung iropuro masi nuna puro angyena ara. Wari be awiya Yuda emora Sabat iya dang mitiwa ara.

¹⁰ Arare Yuda emo mene emo iwaing yena aeno eyero sewa, “Iya be dang euna sao tauyao ge naname mitiya awiya ning noeno daigati nasani awao masi nina puro nesi?” ¹¹ Ayero sewa nung ge abena eyero sena, “Na kora yetiya emo amimene eyero sesiya, ‘Masi nina puro angye.’” ¹² Ayero senu awong eyero sewa, “Masi nina puro angye, awiya emo yazo awe mene sesiye?” ¹³ Ayero sewa emo senu iwaing yena amimene Yesura yazo kauyena. Noeno okowata, Yesu nung emo dubu dopero mitiwa auna towang atu saingtiro baungna ara. ¹⁴ Ago Yesu mene emo awiya Tuwa Bayaura ibu bainana atu taungno eyero sena, “Ning taung nina iwaing yetiya, arata mou yao zo nina-una kasa yoiye sero, pasena doru neu.”

¹⁵ Ayero senu nung Yesu giro baingtiro baungno Yuda emo eno eyero sena, “Emo na kora yetiya awiya yazo nuna Yesu.” Ayero sena arauwa.

¹⁶ Yesu nung Sabat iya dang aune buro ayero nasani nauna, arare Yuda emo mene giro nung iwo yewa ara. ¹⁷ Ayero yewa Yesu mene eyero sena, “Mama nana nung buro yao gege nasani noiya, arare na deka ayero buro nona.” Ayero sena ara. ¹⁸ Yesu nung Sabat iya dang sisigaina, nupema Tuwa Bayau nung Maung nuka nuna asinasani nung Tuwa Bayau ine ayero sena. Asenu Yuda emo mene gigiwa meko yenu giro awong nung dari sero nagibo tamari yewa.

Yesu mene name uwai iropanane aune nung katora zaz yariniya.

¹⁹ Ayero sewa Yesu mene abena eyero sena, “Na memokoba sana nigipu. Na Mani mene kotumao nana-una gege buro oko yero nona. Mama nana mene noiya a giro yero nona. Mama mene noi giro na Mani mene deka ayero yero nona. ²⁰ Mama nung na Mani nuna ewiya giro ara bainakama tapunoiya, arare buro noiya awiya teng gipinoiya. Arata buro ewiya gege okowata, buro witao ena mitiya awiya dema Mani eno gipai giro niye yangka sero wawong di gamarineya ara. ²¹ Mama nung emo magayao uwinoi seka yero nowa deka ayero na Mani mene aratamao nana-una zota zo awiya uwana seka yarineya ara. ²² Mama nung emo zaz oko noiya. Buro awiya apakana Maina waweng pugaina ara. ²³ Arare emo awong Mama bowi yero nowa, deka ayero Mani bowi yaese. Zo nung Mani oko bowi yao yariniya amimene

Mama na iyengtina awiya dema oko bowi yao noiya ayero yariniya.

²⁴ Na memokoba sana nigipu. Zo nung ge nana nigiti nasani Mama nana na iyengtina auna ge nigitiniya amimene nao me iwaing yeme eune puro niya. Nung kitora atu oko zuwari niya. Nung tauyero magayao doro naora kasa yero noiya.

²⁵ Na memokoba sana nigipu. Be zo kasa yariniya — erawa mena kasa yero mitiya era — be aune mamagayao mene yaine nowa amimene Tuwa Bayaura Mani auna ge bewing nigarineya. Ena mene ge nigiro baingtiro seka yero narineya. ²⁶ Mama nung naora Maung, arare nung na Mani nuna eno nao diriyegainu na naora Maung yero nona. ²⁷ Na Mani, na Emora Mani. Arare Mama nana mene emora koto auna zaz buro awiya na Mamana bera yanese sero putoung na eno pugaina. ²⁸ Niye ge awiya nigiro oko wawong di gamae. Noeno okowata, be zo pugao mitiya awiya kasa yai aune mamagayao biritira atu awinowa amimene wawa nana nigarineya. ²⁹ Ayero nigiro iwaing nasani nauwa amimene iropuro nao me iwaing tamarineya. Arata meko yero nasani nauwa amimene zo iropuro koto yero kitora atu zuwarineya ara. ³⁰ Na dubo nana-una buro zo yao ine oko mitiya. Na ge Mama nana-una bera atu nigitinona deka ayero nasani kitora zaz yero nona ara. Ayero nasani kitora zaz buro yana teng yariniya. Noeno okowata, na aratamao nana-una okowata, nung na senu wosiwang auna aratamao ago yari yero nona ara.

Tuwa Bayau mene mani nuna-una susuwa keregatinoiya.

³¹ Na natope susuwa nana sana teng oko yariniya. ³² Susuwa nana awiya zo mene keregatinoiya. Nung susuwa nana keregati nasani ge me siniya awiya gosinena. ³³ Niye seseya buro-mani ninae mene Yohanena-una baungno atata yewa nung ge me keregairo sena ara. ³⁴ Emo zo mene susuwa nana keregaise awiya oko aratapunena. Niye susuwa nana nigaya Tuwa Bayau mene niye sorero pumaise sero niye eno sesena ara. ³⁵ Yohane nung waegao bainakama ine yero nasani niye waegaina. Waegao nuna giro be apungkaka gege yawa yawa nasani nauwa ara. ³⁶ Arata susuwa nana keregatinoiya amimene nung Yohane ine okowata. Nung witao. Buro Mama mene yanese sena awiya yero nona. Buro amimene susuwa nana eyero keregatinoiya: Mama mene senu wosiwang arauwa. ³⁷ Nupema Mama na senu wosiwang amimene susuwa nana keregatinoiya. Niye be nuna-una ge oko nigao yero nowa. Niye diti moko nuna oko gao yero nowa. ³⁸ Ge nuna dubo ninae-una oko mitoiya. Noeno okowata, niye Mama na senu wosiwang auna ge nigitinowa me oko yero noiya. ³⁹ Niye eyero sero nowa, 'Tuwa Bayaura ge gayao amimene nao me iwaing name eno pugariniya.' Ayero sinasani nao me iwaing tamari sero ge gayao zazagati nasani nowa. Ge gayao amimene susuwa nana keregatinoiya, ⁴⁰ arata niye na nao me iwaing niye eno punganese sero na aune dema tayao awang sinowa. ⁴¹ Emo mene na bowi yaese

oko sinona.

⁴² Na susuwa ninae gosinona. Dubo ninae zo Tuwa Bayau Mama nana auna-una oko mitoiya. ⁴³ Na Mama nana-una ge diungno ninae-una wosiwang, arata niye ge nana doro na oko otao yero nowa. Nete emo zo kotumao nuna-una kasa ninae-una yai aune nung aune dema otao yarineya. ⁴⁴ Niye niyetope bowi wina-ye nasani nowa. Arata Tuwa Bayau nata niye bowi yaise ayero oko sao yero nowa amimene nono yero na tumo diyarinei? ⁴⁵ Niye na eno eyero oko sepu, 'Nune name gera pugai ge buro yarinane.' Na eno ayero oko sepu. Niye Mose tumo diro yero nowa, arare Mose mene niye gera pugariniya. ⁴⁶ Mose mene ge gaena, awiya na eno gaena ara. Niye ge nuna nigaya me yatiya, awiya niye ge nana dema nigaya me yatiya. ⁴⁷ Arata niye Mosera ge gayao awiya nigawa me oko yao yenu giro dewa, arare nono yero ge nana nigaya me yariniye?" Yesu mene ayero sena arauwa.

6

*Yesu mene emo 5,000 aeno ma pugainu miniwa.
Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lu 9:10-17*

¹ Yesu mene ge awiya senu aung yenu aune Galilaya ou nazi buwagairo baung enabara yena ara. Ou nazi auna yazo zo Taibirias asinowa.*
² Buwagairo baungnu emo bauno yayare kora naunu iwaing nauwa awiya ena mene gosinauwa, arare emo bauno dubu bainane mene nung ago yewa arauwa. ³ Ayero yewa Yesu mene buro-mani

* **6:1:** Soremao Ge zo Luka 5:1 auna atu mitiya awiya gi.

nuna puro witi diri yero adungno mitiwa ara. ⁴ Be auna atu Yuda emora iya dang zo yazo nuna Magayao mene awong Daigaina auna be nugu yena ara. ⁵ Arare Yesu mene emo bauno dubu baina nuna-una butunewa giro Filip atata yero eyero sena, “Ma naina atu puro emo bauno dubu baina aeno puganane minaya teng yariniye?” ⁶ Yesu nung buro zo yari kotupunena, arata nung Filip gaero gari atata yero sena ara. ⁷ Ayero senu Filip mene eyero sena, “500 kina mene ma puro puganane minaya teng oko yarinita, nowa.” ⁸ Ayero senu buro-mani nuna zo Anderea, nung Simon Petorora meta, amimene eyero sena, ⁹ “Mani zo mene ma wawong zore ou wo etore puro niya. Arata emo bauno dubu baina, arare teng oko yarinita, nowa.” ¹⁰ Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Niye sepu emo bauno au dekaongna gairo adumae.” Ayero senu giro awong sewa tawing auna yowangze mitina awiya isiyero adumuwa. Zare nunae awiya emo 5,000 ayao ine amimene adumuwa ara.

¹¹ Ayero yewa Yesu mene ma puro Tuwa Bayau eno dange sero emo bauno adungno mitiwa aeno bono yena. Ou wo deka ayero yenu teng yena. ¹² Miniwa teng yenu itoto duwa giro Yesu mene buro-mani nuna eno eyero sena, “Nona itoto mitete meko yariniya, aeno yangtagaipu.” Ayero sena ara. ¹³ Asenu ma wawong zo miniwa auna itoto awiya yangtagaiwa saka 12 ayao be buna. ¹⁴ Emo mene tani putoungne awiya giro Yesu bowi nasani eyero sewa, “Porofete bainakama zo tawingna etu kasa yaise sao awiya era.” ¹⁵ Ayero sero Yesu puro emo tuwa nunae pugaya naise sinewa

giro nung emo dubu awiya doro nata witiro baung diri yena arauwa.

Yesu mene ou tame atu ang yena.

Mt 14:22-33; Mk 6:45-52

¹⁶ Ture inu buro-mani nuna mene ou nazira wosiro

¹⁷ Kapaneam nape yesese yero babari sero wangna witiro bamuwa ara. Ayero bautunewa ping inu Yesu mene nunae-una oko kasa yao yenu

¹⁸ bisi tauyao nibamu bunu kakawa bainakama denu ¹⁹ awong dawero baung towang yero 5 kilo-

mita ayao newa aune Yesu mene ou tame atu ang yero baungno wang nunae-una nugu kasa nenu giro awang yewa ara. ²⁰ Awang yewa giro

Yesu mene eyero sena, “Awang oko yae. Nane butunena arauwa.” ²¹ Ayero senu giro awong

yawa yawa nasani nung iniwa wangna witinu aune awong napo babari sero newa auna mena kasa yewa arauwa.

Emo bauno Yesu tamari kau yewa.

²² Iya gainu emo bauno ou nazi enabara awinewa amimene eyero sewa, “Pingne wang dekaongka gege miti buro-mani nuna mene Yesu doro awong nata wangna witiro babeya ara.”

²³ Ayero sewa, arata wang ena Taibirias nape atu buro kakamo Tuwa mene ma gao yenu miniwa

auna bumuwa ara. ²⁴ Arare emo bauno mene Yesu buro-mani nuna aune awiya kau nete awong tamari sero wang buro mitiwa auna witiro baung Kapaneam nape yewa arauwa.

²⁵ Baung ou enabara yero Yesu kau nete taungno eyero sewa, “Gipao emo, ning nazi besi?”

²⁶ Ayero atata yewa Yesu mene eyero sena, “Na memokoba sana nigipu. Tani putoungne nona gosinowa aeno okowata, ma pugena mineya aeno gege na tamari sero kau neya. ²⁷ Niye ma zo mitima mena aung noiya aeno okowata, nao me iwaingna ma auna buro yepu. Na Emora Mani awiya Tuwa Bayau Mama mene putoung na eno pugainu pumuwang. Arare nao iwaingna ma awiya nane niye eno pugarinena.” ²⁸ Ayero senu awong ge abena eyero sewa, “Nae nono yero Tuwa Bayaura buro yارينينه?” ²⁹ Ayero sewa nung eyero sena, “Tuwa Bayaura buro eyao era. Na Tuwa Bayau mene senu wosiwang na awiya tumo dipu.” ³⁰ Ayero senu awong ge abena eyero sewa, “Ning tani putoungne no yasa ganane ge nina me yari niye? ³¹ Aya ewowo nanae eu yanawira atu nasani ma yazo mana awiya mininasani nauwa. Auna ge gayao eyero mitiya era: ‘Uritira ma pugati naunu mininauwa.’”

Uritira ma auna ge.

³² Ayero sewa Yesu mene awong eno eyero sena, “Na memokoba sana nigipu. Mose nung uritira ma niye eno oko pugaina. Mama nana mene uritira ma me niye eno pugatinoiya ara. ³³ Ma Tuwa Bayau mene pugatinoiya amimene uritira atu wosiro tawingna emo bauno niye eno nao tapunoiya.” ³⁴ Ayero senu abena eyero sewa, “O Tuwa, ning ma sinesa awiya be giti nae eno pugairo neu.” ³⁵ Ayero sewa abena eyero sena, “Nao pugaora ma na era. Zo nung na aune dema tairo nariniya amimene meri oko nariniya. Zo nung na tumo diyariniya amimene ouwe oko yariniya.

³⁶ Na sesena gigeaya. Niye na gosinowa, arata niye na oko tumo diyao yero nowa. ³⁷ Emo bauno Mama mene na eno pugatinoiya amimene apakana nana-una kasa yarineya. Zo nung nana-una bai na nung oko awang sarinena. ³⁸ Uritira atu wosiwang awiya kotumao nana-una okowata, Mamana bera buro nuna yari sero wosiwang ara. ³⁹ Nung senu wosiwang auna aratamao eyao era: Emo bauno dubu na eno pugaina awong awiya sisigairo meko yowi sero, be bainana atu awong uwana apakana iropaese. ⁴⁰ Mama nana-una aratamao awiya eyero mitiya era: Awong na Mani giro baingtiro tumo diyari neya amimene nao me iwaing pumarineya. Ayero yaya nane be bainana atu awong uwana iroparineya. Mama nana-una aratamao ayero mitiya arauwa.” Ayero sena arauwa.

Yesu nung nao iwaing auna ma.

⁴¹ Yesu mene “Ma uritira atu wosina awiya na ara,” ayero sena. Asenu Yuda emo gigiwa meko yenu giro eyero sewa, ⁴² “Emo awiya nung Yesu. Nung Yosefera mani arauwa. Name ai maungne nuna gosinenane. Arare noeno nung uritira atu wosinu siya ayero siniye?” ⁴³ Ayero sewa Yesu mene eyero sena, “Niye gugumama oko sepu. ⁴⁴ Zo nung kotumao nuna-una gege nana-una bao auna yani oko mitiya. Mama na senu wosiwang amimene nung watimariniya, ami zo nung nana-una bariniya. Ayero yai nane be bainana atu uwana seka yero iropariniya. ⁴⁵ Porofete mene ge zo eyero gaewa mitoiya era: ‘Tuwa Bayau nung nutope emo apakana ge nuna tugata yariniya.’

Arare zo nung Mama mene ge gipai nigiro kotumao tamariniya amimene nana-una bariniya. ⁴⁶ Emo awe mene Mama gagine? Aung arauwa. Tuwa Bayaura-una atu wosiwang na dekaongka amimene Mama gigiwang ara. ⁴⁷ Na memokoba sana nigipu. Zo nung na tumo didinasani noiya amimene nao me iwaing awiya puro noiya ara. ⁴⁸ Naora ma na era. ⁴⁹ Aya ewowo ninae eu yanawira atu nasani ma yazo mana mininasani nawe mamagayewa. ⁵⁰ Arata uritira ma miniro oko magayao nao gege nao awiya na era. ⁵¹ Naora ma uritira atu wosina awiya na era. Arare zo nung ma awiya miniro nao gege nariniya. Goi nana mene ma niya ara. Arare emo bauno mene nao tamaese pugarinena.”

⁵² Ayero senu Yuda emo nuka nuyetope wina-se yero eyero sewa, “Nung nono yero goi nuna pugai minanenese siniye?” ⁵³ Ayero sewa Yesu mene eyero sena, “Na meba sinena. Niye Emora Mani auna goire yure oko minao yarineya, awiya nao me dubo ninae-una oko mitariniya. ⁵⁴ Zo nung goi nana aune yu nana aune minariniya amimene nao me iwaing tamariniya. Ayero yai nane be bainana atu nung uwarinena ara. ⁵⁵ Goi nana mene ma me. Yu nana mene ou minao me. ⁵⁶ Goi nana aune yu nana aune minariniya amimene na aune dema nariniya. Ayero yai na deka ayero nung aune dema narinena. ⁵⁷ Mama nung naora Maung amimene na senu wosiwang, arare nao nana awiya Mamana-una tauyao mitoi nona. Arare zo nung na minariniya awiya deka ayero nao nuna nana-una mitai nariniya. ⁵⁸ Uritira ma auna susuwa ayao mitiya ara. Awiya aya ewowo

ninae mene miniwa, ayao ine okowata. Awong ma awiya mininasani mamagayewa. Arata zo mene ma ewiya minariniya amimene nao gege nariniya.” Ayero sena ara. ⁵⁹ Yesu nung Kapaneam nape atu yere ibura atu ge awiya awong eno tugata yena arauwa.

Ena mene Yesura ge awang sewa.

⁶⁰ Dubu nuna-una ena mene ge awiya nigiro eyero sewa, “Ge awiya nigenane teng oko niya. Ge awiya awe mene nigai teng yariniye?” ⁶¹ Ayero sinasani dubo tu mene gugumama gagumama sinewa Yesu mene mena yetine yero giro eyero sena, “Ge awiya nigeya meko nita? ⁶² Arare na Emora Mani mene nupema kapetegairo uritira witana gaya nono yariniye? ⁶³ Oweno mene nao emo bauno eno pugatinoiya. Taungna goi mene oko sorepunoiya. Na ge sinona awiya Owenone arita naore ara. ⁶⁴ Arata niye zo nigiro na tumo oko diyao yero nowa.” Yesu mene ayero sena. Noeno okowata, nung awong ena mene ge nuna nigiro nung tumo oko diyao yarineya auna be-naung nunae gitau otu mena giginu aung yena ara. Arita emo nung keregari nauna auna be-naung dema mena giginu aung yena. Aeno ge awiya sena ara. ⁶⁵ Arare nung ge zo susuuno eyero sena, “Na aeno eyero sinena era. Zo nung Mama mene oko soremao yai nana-una bao auna yani oko mitiya.” Ayero sena ara. ⁶⁶ Arare be auna atu dubu nung ago nauwa auna ena mene nung aune dema nao awiya bereya yenu nung doro bamuwa ara. ⁶⁷ Ayero yewa Yesu mene buro-mani 12 atata yero eyero sena, “Niye deka ayero na

duwari kotupuneita?”⁶⁸ Ayero senu Simon Petoro mene abena eyero sena, “Tuwa, ning doro zo ana-una babari nenine? Nao me iwaing auna ge nina-una mitoiya.”⁶⁹ Arare nae ning tumo didinasani eyero gigenane me yetiya: Ning Tuwa Bayaura Mani dang.”⁷⁰ Ayero senu Yesu mene abena eyero sena, “Na niye buro-mani 12 yangtagairo pumuwang. Arata ninae-una zo mene nono yero Sanda ine yero niye?”⁷¹ Ayero sena, awiya nung Simon Iskeriot auna mani yazo Yudas aeno sena. Nung Yesura buro-mani 12 auna otao zo amimene nawe Yesu keregairo iwora waweng pugaina.

7

Yesura metamani mene Yesu oko tumo diyao yewa.

¹ Yesu mene ayero senu giro Yuda emo ena mene Yesu dari sero opene ge diwa tauyenu Yesu mene ge awiya nigiro giro Yudaya tawing doro Galilaya tawingna gege atu buro baungno nasani nauna ara. ² Ayero nenu Yuda emora iya dang zo yazo nuna Koubogara Iya Dang* auna be nugu yena ara. ³ Ayero yenu metamani nuna mene nung eno eyero sewa, “Ning tawing ewiya doro Yudaya tawingna baungno tani ena yero nosa awiya otu yasa emo bauno ning ago yero nowa amimene gae. ⁴ Zo nung emo baina yari kotupunoia amimene buro nuna oko puingnoiya.

* **7:2:** Koubogara Iya Dang. Aya-ewowo nunae mene Mose aune dema eu yanawira atu nasani nauwa auna ge ungwe nuwegowi sero, awong dawang sero ibu-garo yangdoro baungno kouboga sinero Sande dekaangka ayao atu nasani yero nauwa.

Arare ning buro me iwaing yero nasani giro baungno emo bauno apakana auna benaungna atu ye gae.” Ayero sewa ara. ⁵ Metamani nuna mene ge ayero sewa, noeno okowata, awong nung tumo oko diyao nasani nauwa. ⁶ Ayero sewa Yesu mene awong eno eyero sena, “Be nana oko bao. Niye zo be aung buro gege yero nowa teng yero noiya. ⁷ Emo bauno mene niye iwo yao ine teng oko. Arata nane mene zo nao nunae meko awiya keregatinona giro na iwo yero nowa. ⁸ Niye augaora baungpu. Nane zo augao auna oko babari nena. Noeno okowata, be nana oko kasa yao.” ⁹ Ayero sero nung Galilaya tawingna kaatu mitinu ¹⁰ awong gitau bautunewa aune nung nata opene ago baungna ara. ¹¹ Ayero yenu iya dang be nugu yenu Yuda emo babuze amimene nung kau nasani eyero sewa, “Nung natu mitiye?” Ayero sinewa ¹² aune emo dubu baina amimene ge daigairo sinasani ena mene eyero sewa, “Nung emo iwaing.” Asinewa ena mene eyero sewa, “Aungwa. Nung ge iwi nasani emo bauno etegati noiya.” Ayero sewa ara. ¹³ Arata dubu baina mene Yuda emo babuze awiya awang nasani ge bautara sewa arauwa.

Yesu nung Tuwa Bayaura Bowi Iwaing puro wosina.

¹⁴ Iya be dang towang daung yenu Yesu mene Tuwa Bayaura ibu bainana mokora toiro emo bauno ge tugata yena. ¹⁵ Ge tugata nenu Yuda emora gitau yao mene giro wawong di gauno eyero sewa, “Nung nigao garo naname-una oko towao amimene nono yero ge susuware nigine?” ¹⁶ Ayero sewa Yesu mene eyero sena, “Na gera

susuwa niye eno tugata yero nona, awiya nana okowata, na senu wosiwang auna arauwa. ¹⁷ Niye na kotumao nana-una gege ge tugata yero nonita Tuwa Bayaura bera ge tugata yero noni, ayero sinowa. Arata emo zo mene Tuwa Bayaura ge dipunasani nariniya amimene na ge sinona auna susuwa gariniya. ¹⁸ Emo zo nung kotumao nuna-una ge tugata yero noiya amimene taung nuna puro witari sero noiya. Arata emo zo nung buro burora maung auna bowi kasa yaise sinoiya amimene ge iwao aung ge me gege sinoiya. ¹⁹ Mose mene sao tauyao ge gaero niye eno pugaina, arata ninae-una zo mene oko dipunoiya. Arare noeno na dari sinei?" ²⁰ Ayero senu emo bauno amimene girara sero eyero sewa, "Ning iwae mene dubo nina-una miti dau nasani sinesa. Awe mene ning dari siniye?" ²¹ Ayero sewa Yesu mene abena eyero sena, "Na tani putoungne dekaongka yewang niye giro wawong di gauno kotupu nasani mitowa ara. ²² Sana nigipu. Mose mene mani emodidi ninae-una taung aingso agewa kapaese sena. Awiya Mose mene okowata, aya ewowo ninae mene zayewa ara. Arare buro awiya yaora be butunoi Sabat iya auna atu yero nowa. ²³ Awiya Mosera sao tauyao ge daigowi sero niye Sabat iya auna atu mani emodidi ninae auna taung aingso kapero nowa. Arata nane mene zo emo zora taung aingso zere tutupore awiya Sabat iya auna atu kora yewang. Aune niye noeno na eno tini kapao pupunei? ²⁴ Na pasena yaine yewang asero buro nana meko oko sae. Buro nana-una susuwa giro baingtiro aune buro iwaing ta meko ing, awiya sepu."

²⁵ Ge ayero senu Yerusalemna emo bauno ena mene eyero sewa, “Emo dari sinowa awiya era.

²⁶ Gipu. Nung awong eno ge benaungna atu pasero siniya, arata awong nung eno ge zo oko sao neya. Pirisa awong nung gosinowa Kristo yero noita? Aungta nowa. ²⁷ Name kasayao nuna gosinenane. Arata Kristo bariniya auna kasa yao awiya zo mene oko gariniya.” Ayero sewa arauwa.

²⁸ Yesu nung Tuwa Bayaura ibu bainana atu dopero ge tugata nenu ge awiya sewa nigiro abena eyero sena, “Niye na gosinowa, nupema kasayao nana-una susuwa gosinowa. Arata na kotumao nana-una oko wosiwang. Nung na senu wosiwang awiya me ara. Niye nung oko gosinowa. ²⁹ Na nuna-una atu wosiwang, nupema nune senu wosiwang, arare na nung giro baingtitinona.” Ayero sena ara. ³⁰ Ayero senu awong nung bunari sewa, arata be nuna oko bao, arare wawong nuna-una tame pugao awiya mou yero duwa ara. ³¹ Ayero yewa emo bauno daigairo mene Yesu tumo diro eyero sewa, “Kristo bariniya awiya emo emimene tani putoungne yero noiya awiya daigairo yarinita? Aungta nowa.” Ayero sewa arauwa.

³² Emo bauno awong ge ayero opene sinewa Farisayo mene nigiro pirisa babuze enane dema augairo Yesu bunari sero ge sinete gorobo emo iyengtiwa Yesu pari sero bamuwa arauwa.

Yesu nung Maungna-una kapete gari sena.

³³ Yesu mene eyero sena, “Na be apungka gege niye aune dema nete nung na senu bumuwang auna-una kapete garinena ara. ³⁴ Ayero yana niye

na kauyao buro bainakama yero oko tamari neya. Baungno narinena auna niye babao ine teng oko ara.” ³⁵ Ge ayero senu Yuda emo nuka nuyetope ge wina-se yero eyero sewa, “Nung natu babai kau yanenese siniye? Yuda emo otao mani naname Grik tawingna atu nowa auna-una baungno Grik emo ge tugata yari sinita? ³⁶ Nung eyero sesiya, ‘Na kau yero oko tamarineya. Nupema babari-nena auna niye babao ine teng oko.’ Noeno ge ayero siniye?” Ayero sewa arauwa.

Ago Oweno bariniya auna ge sena.

³⁷ Iya dang awiya besugatinenu Yuda emo awong augairo mitiwa aune Yesu mene iropuro dopero wawa sero eyero sena, “Zo nung ouwe yai giro nana-una buro ou minaise. ³⁸ Auna ge gayao zo eyero mitiya, ‘Zo nung na tumo diyariniya auna dubora atu nao me iwaing auna ou sasa ine bao gege butunasani mitariniya.’” Ayero sena ara. ³⁹ Awiya emo nung tumo didinowa amimene Oweno pumarineya amaze ayero sena. Yesu mene Owenona ge awiya oura pugairo ge awiya sena. Be auna atu nung uritira waegaora oko kapetegairo witao yena, arare Oweno mene oko wosao yena.

⁴⁰ Emo bauno awong ge awiya nigiro eyero sewa, “Porofete diya yero nonane nung ara.” ⁴¹ Ayero sinewa ena mene zo eyero sewa, “Nung Kristo me.” Ayero sewa ena mene enana ge dero eyero sewa, “Kristo mene Galilaya atu nono yero kasa yariniye? Aungta nowa. ⁴² Tuwa Bayaura

ge gayao zo eyero mitiya era: ‘Kristo nung Dawidira napo susuwa Betelehem atu saisibuna nuna-una towang atu kasa yaise sao.’ Ge gayao ayero mitiya.” Ayero sewa arauwa. ⁴³ Emo awong Yesura ge ayero sinasani dubu sero gagausewa ara. ⁴⁴ Ayero nasani ena mene Yesu bunari ge sewa, arata nung zo za oko iniwa.

Yesu bunari ge gege sero duwa.

⁴⁵ Gorobo emo awong pirisa babuzere Farisayora-una kapetegairo bamuwa awong atata yero eyero sewa, “Niye noeno nung oko puro bao yetei?” ⁴⁶ Ayero atata yewa gorobo emo mene eyero sewa, “Nung emo ge iwawaing sinowa awiya daigairo ge iwaing-kawaing nibamu sesiya aeno nae nung oko pumao dotenane.” ⁴⁷ Ayero sewa Farisayo emo mene abena eyero sewa, “Nung niye dema etegai gige ya me yetiya. ⁴⁸ Simai Farisayore nanae-una awe mene nung tumo didinoiye? ⁴⁹ Awiya aung ara. Arata emo bauno dubu baina nung ago neya amimene Mosera sao tauyao ge oko gao nasani nowa, arare waru nunae-una mitoiya.” ⁵⁰ Ayero sewa otao nunae zo yazo nuna Nikodema nung gitau be zo Yesura-una baungna amimene eyero sena, ⁵¹ “Niye sepu. Emo zo name susuwa nuna oko gao, arita pasena nuna oko tamao nasani nung tebeba gera puganese sao mitita? Sao tauyao naname mene ayero yanese sinita?” ⁵² Ayero senu otao mani nuna mene abena eyero sewa, “Ning deka Galilaya emo ing? Ning sao tauyao ge naname zazagao buro yero bautu nete eyero garinesa: Galilaya tawingna atu porofete zo kasa yaise sao oko

mitiya.” ⁵³ [Ge ayero sinete doro soma sero zanero bamuwa arauwa.

8

Awong pasena bauno zo Yesura-una puro bamuwa.

¹ Yesu nung Oliwa diri witiro ² atu mitinu iya gainu atu yesese yero baungno Tuwa Bayaura ibu bainana toinu emo bauno daigairo mene nuna-una buro augaiwa giro adungno ge tugata yena. ³ Ayero nenu sao tauyao ge gipao emo aune Farisayo awong amimene bauno zo kuma nenu tamuwa awiya puro pu towang gairo Yesu eno eyero sewa, ⁴ “Gipao emo, bauno emimene kuma ni tameya. ⁵ Mose mene sao tauyao ge naname gainasani bauno eyao ine awiya daba mene danane magayaese sena. Arata ning nitope nono yanenese kotupunesi?” ⁶ Ayero sewa, awiya noeno oko, awong nung atata yaya abena ge zo sai giro nung puro gera pugari aeno sewa. Ayero sewa Yesu nung awong eno ge abena oko sao. Nung utero tawingna atu owe nasani mitina. ⁷ Ayero yenu awong nung atata yerota yero ayewa giro zutiyero eyero sena, “Ninae-una zo pasena aung noiya amimene daba puro zayero daise aune dae.” ⁸ Ayero sero nupema utero tawingna atu owe susuuno nena. ⁹ Ayero nenu awong ge nuna nigiro bauno awiya doro babuze mene gitau yewa tiri-tara yero baungno aung yewa ara. ¹⁰ Ayero yewa bauno nata mitinu Yesu diti yero giro nung eno eyero sena, “Awong naiye? Zo mene ning gera pugaita?” ¹¹ Ayero senu bauno mene abena eyero sena, “O Tuwa, aung ara.” Ayero senu

Yesu mene eyero sena, “Na deka ayero ning gera oko pugatinena. Ning baungno nasani pasena nupema oko yase.” Ayero sena arauwa.]

Yesu nung tawingna waegao.

¹² Yesu mene emo bauno eno ge zo eyero sena, “Na tawing sero sero auna waegao. Arare zo nung na ago yariniya amimene mumena oko bautu nariniya. Nung naora waegao nuna-una mitai nariniya arauwa.” ¹³ Ayero senu Farisayo emo mene eyero sewa, “Ning nitope susuwa nina keregatina, awiya gosinenane me oko yero niya.” ¹⁴ Ayero sewa giro Yesu mene abena eyero sena, “Na natope susuwa nana keregatinena amimene me aung oko yero niya. Na natu bumuwing arita natu bautuneni, auna susuwa gosinasani aune ge sinona. Arata ninae mene zo na natu bumuwing arita natu bautuneni, auna susuwa kauyero nowa ara. ¹⁵ Niye taung nana gege giro na zaz yero nowa. Arata nane mene zo zaz yaora buro oko yero nona. ¹⁶ Arata na zaz yaora buro yatena, awiya buro me yatiya. Noeno okowata, na nata oko mitena. Nung na senu wosiwang amimene na aune dema noiya. ¹⁷ Sao tauyao ge gayao ninae auna atu ge eyero mitiya, ‘Emo etobe mene nona zora susuwa sayato teng yariniya. Ayero yai me ayero sarineya.’ ¹⁸ Arare na susuwa nana natope keregairo nona aune Mama na senu wosiwang amimene dema keregatinoiya.” ¹⁹ Ayero senu awong nung atata yero eyero sewa, “Maung nina naiye?” Ayero sewa nung abena eyero sena, “Niye na oko giro baingtao yero nowa. Arare niye Mama nana deka ayero oko giro baingtao yero nowa.

Niye na giro baingtateya, awiya Mama nana dema giro baingtateya.” Ayero sena ara. ²⁰ Yesu nung ibu bainana atu mitasani awang wau-moni pugatinauwa auna nugu dopero ge tugata nasani aune ge awiya sena. Arata magayaora be nuna oko bao, arare awong nung oko sanao yewa.

Yesu mene emo nung oko tumo diyao auna susuwa keregati nasani susuwa nuna dema keregaina.

²¹ Yesu mene awong eno nupema eyero sena, “Na niye doro babana na kau yero pasena ninae aune dema nete magayarineya. Na baungno narinena auna niye babao ine teng oko ara.” ²² Ayero senu Yuda emo mene eyero wina-se yewa, “Nung eyero siniya, ‘Na baungno narinena auna niye babao ine teng oko.’ Ge ayao awiya noeno siniye? Nung nutope taung nata dero magayari sinita?” ²³ Ge ayero sewa Yesu mene abena eyero sena, “Niye enakara. Na ikara. Niye tawingna. Na tawingna okowa. ²⁴ Aeno na niye eno ayero sesena, ‘Niye pasena ninae aune dema nete magayarineya.’ Na susuwa nana keregatinona, awiya nigaya me oko yao yariniya, awiya niye pasena ninae aune dema nete magayarineya.” ²⁵ Ayero senu awong nupema atata yero eyero sewa, “Ning aweni?” Ayero sewa nung abena eyero sena, “Na sinona nigitinowa. ²⁶ Na pasena ninae daigairo keregairo niye gera pugari sero awega-ziwega yero baingtatenana. Arata nung na senu wosiwang amimene ge me sinoiya. Arare nane be nuna-una atu nigiwang awiya gege tawingna etu keregatinona.” Ayero sena ara. ²⁷ Nung Maung eno ayero

senu awong oko giro baingtao yewa giro ²⁸ nung nupema eyero sena, “Niye Emora Mani awiya i pasaora ikogairo aune susuwa nana garineya. Be aune na buro yero nona awiya kotumao nanauna oko yero nona awiya garineya. Mama mene gipena awiya puro nasani sinona awiya dema garineya. ²⁹ Nung na senu wosiwang amimene na aune dema noiya. Be giti awiya buro nona a giro aratapunoiya. Arare nung na oko duwao na aune dema noiya.” Ayero sena arauwa.

Pasenana soumani auna ge.

³⁰ Yesu ge ayero senu emo daigairo mene nung tumo diwa.

³¹ Awong awiya Yuda emo, arare Yesu mene awong eno eyero sena, “Niye ge nana nigiro baingtiro diungno narineya, awiya niye mani dubu nana me yero narineya. ³² Niye ayero nasani ge me nigiro baingtaya amimene bunao ninae besariniya. Besai bunao aung iwaing narineya.” ³³ Ayero senu abena eyero sewa, “Nae Abrahamna saisibuna. Nae emo zora soumani oko yero nonane. Nae bunao aung narine-nane, awiya sesesa auna susuwa nono yero mitiye?” ³⁴ Ayero sewa Yesu mene abena eyero sena, “Na memokoba sana nigipu. Zo nung pasena yero noiya amimene pasenana soumani yero noiya. ³⁵ Soumani mene emo tuwa nanauna ibu auna atu oko nao gege nariniya. Arata emo tuwara mani mene maungna ibu auna atu nao gege nariniya. ³⁶ Arare Mani mene niye besariniya, awiya niye pasenana bunao aung narineya. ³⁷ Niye Abrahamna saisibuna awiya

na gosinena. Arata ge nana mene ninae-una mokora oko towao yero noiya, aeno niye na daya magayanese sineya. ³⁸ Na Mama nana-una atu nona gosinasani naungwa awiya niye eno tugata yero nona, arata niye mene zo maung ninae-una nigwiwa awiya yero nowa.” ³⁹ Ayero senu awong abena eyero sewa, “Nae mama nanae Abraham.” Ayero sewa Yesu mene eyero sena, “Niye Abrahamna saisibuna natei siya, awiya niye Abrahamna tani puro nateya. ⁴⁰ Tuwa Bayaura-una atu ge me susuware nigiwang awiya niye eno tugata yero nona, aune niye noeno na dari sinei? Gorobo ayero yao awiya Abraham mene oko yero nauna. ⁴¹ Arata ninae zo maung ninae-una buro yero nowa.” Ayero senu awong eyero sewa, “Nae towangna mani okowa. Tuwa Bayau nung mama nanae dekaongka.” ⁴² Ayero sewa Yesu mene abena eyero sena, “Maung ninae Tuwa Bayau siya, awiya niye na ara tamateya. Noeno okowata, na Tuwa Bayaura-una atu bumuwang. Na kotumao nana-una oko wosiwang. Tuwa Bayau mene senu wosiwang. ⁴³ Niye noeno ge nana oko gao yero nowi? Niye oko gao yero nowa, noeno okowata, ge sinona awiya niye nigao teng oko. ⁴⁴ Niye maung ninae Sanda auna mani awiso, arare aratamao nuna ago yero buro meko awiya yari sero sinowa. Nung gitau otu emo dedunaunu mamaganauwa, deka ayero yero butunoiya arauwa. Nung ge me oko puro noiya. Noeno okowata, ge me zo nuna-una oko mitiya. Ge iwao nuna mene nuna-una mokora atu beburo mitoiyare nung ge iwaora maung yero noiya. ⁴⁵ Aeno ge me nana sinena, awiya nigitineya me

aung ine niya. ⁴⁶ Ninae-una zo mene na pasena emo ayero sai me yarinita? Aung ara. Na emo ayao amimene ge me susuware tugata yero nona niye noeno gosinowa me oko yao yero noiye? ⁴⁷ Zo nung Tuwa Bayaura mani yero noiya amimene Tuwa Bayaura ge nigitinoiya. Niye Tuwa Bayaura mani oko yero nowa, aeno ge nuna awang sinowa arauwa.” Ayero sena arauwa.

Abraham oko kasa yaore Yesu nasani nauna noiya.

⁴⁸ Ayero senu Yuda emo mene eyero sewa, “Nae ning eno eyero sinenane: Ning Samaria emo. Iwae mene nina-una mokora mitiya. Ning eno ayero sinenane awiya ge me ara.” ⁴⁹ Ayero sewa Yesu mene eyero sena, “Iwae nana-una mokora oko mitiya. Na mama nana bowi yero nona, arata ninae mene zo yazo nana puro wowosinowa. ⁵⁰ Na yazo bowire nana de ika yari oko sinona. Zo mitiya amimene yazo nana de ika gatinoiya. Nune zaz yero noiya. ⁵¹ Na memokoba sana nigipu. Zo nung ge nana nigiro puro nariniya amimene oko magayariniya. Nung nao gege nasani nariniya.” ⁵² Ge ayero senu Yuda emo awong eyero sewa, “Iwae nina-una mokora mitiya awiya gosinenane me niya. Abraham magayena nupema porofete ena awong deka ayero mamagayewa. Arata ning eyero sinesa, ‘Zo nung ge nana puro nasani nariniya amimene oko magayariniya.’ ⁵³ Mama naname Abraham magayena. Arata nine nung daigari sinesita? Porofete deka ayero magayewa ara. Ning noeno taung nina puro wiwitinesi?” ⁵⁴ Ayero sewa Yesu mene awong eno eyero sena,

“Na taung nana puro witana teng oko yariniya. Mama nana noiya, awiya niye Tuwa Bayau ni-nae asero nowa, nung amimene na bowi noiya. ⁵⁵ Niye nung oko giro baingtiti nowa. Nane mene zo giro baingtiti nona. ‘Na nung oko gao nona,’ ayero satena, awiya na ge iwao ge sao emo ine yero niye ine yatena. Na nung giro baingtiti nasani ge nuna dipunasani nona. ⁵⁶ Maung ninæ Abraham nung kasa yaora be nana gari sero yawa yawa nasani nauna. Arare nung be nana giro yawa yawa yena.” ⁵⁷ Ayero senu Yuda emo mene abena eyero sewa, “Ning dawang nina 50 oko yao amimene Abraham gasita?” ⁵⁸ Ayero sewa nung eyero sena, “Na memokoba sana nigipu. Na Abraham oko kasa yaore naungwa nona era.” ⁵⁹ Ayero senu awong daba puro nung daya magayaise sero yewa ibu mokora atu tara yero kasayena arauwa.

9

Yesu mene emo diti guma yao zo kora yena.

¹ Yesu nung bautunete emo zo aira tiyangna atu diti guma yao kasa yero mitauna awiya tauna. ² Ayero yenu buro-mani nuna mene nung atata yero eyero sewa, “Gipao emo, pasena ana mene aune emo ewiya diti guma yeni? Pasena nuna-unata aira maungna auna ing?” ³ Ayero sewa Yesu mene abena eyero sena, “Auna okowa. Pasena nuna-unata ai maungna auna okowata. Tuwa Bayau putoung nuna-una susuwa awiya emo euna-una atu kasa daung yai gaese ayero yena arauwa. ⁴ Emo bauno warire buro yero nowa ping itinoi buro dotinowa, deka ayao ine name na senu

wosiwang auna buro warire nasani nanenese sao mitiya. Be zo bumai aune buro nuna yaora be aung yariniya. ⁵ Na tawingna etu narinena, auna teng waegao nana mene niye waegatinasani nariniya.” ⁶ Ayero sero begura ye tawingna gairo tawingne dema dawero puro emo auna ditira dupena ara. ⁷ Dupero iyengtiti nasani eyero sena, “Ning baungno Siloam ou ubutu ouna atu benaung nina sae.” Ayero sena arauwa. (Siloam awiya ge naname-una “Iyengtao.”) Arare emo awiya baungno ou ubutu auna atu diti moko saenu diti moko pagaina. ⁸ Diti moko pagainu yesese yenu otao manita emo bauno nung nona eno isa sero naunu gosinauwa amimene nung giro eyero sewa, “Nona eno isa sinasani mitoiya nung arita?” ⁹ Ayero sewa ena mene eyero sewa, “Nung arauwa.” Arata ena mene eyero sewa, “Nung okowata, mani zo nung ine ara.” Ayero sinewa nuka nutope eyero sena, “Zo ewe oko ara. Na era.” ¹⁰ Ayero senu awong nung atata yero eyero sewa, “Nono yetesa diti moko nina iwaing yetiye?” Ayero sewa nung eyero sena, ¹¹ “Emo zo yazo nuna Yesu amimene tawing dawero diti moko nana-una dupero eyero sero iyengtiya, ‘Siloam ou ubutura baungno benaung nina sae.’ Ayero sesi baungno saetena diti moko nana pagaiya.” ¹² Ayero senu awong atata yero sewa, “Emo awiya natu niye?” Ayero sewa nung eyero sena, “Na oko gao wa.” Ayero sena arauwa.

Farisayo awong emo diti guma yao auna ge sewa.

¹³ Ayero senu awong emo gitau diti guma yao nauna awiya puro baung Farisayo dubura-una

yewa. ¹⁴ Yesu mene tawing dawero emo auna diti mokora dupenu pagaina, awiya Sabat iya aune yena. ¹⁵ Arare Farisayo emo awong deka ayero atata yero eyero sewa, “Ning nono yetesa diti moko nina pagaiye?” Ayero sewa emo diti guma yao amimene eyero sena, “Nung tawing dawero diti moko nana-una dupeti na baungno oura atu saetena diti moko nana pagaiya.” ¹⁶ Ayero senu Farisayo ena mene eyero sewa, “Emo awiya Sabat iyara sao tauyao ge awiya deduniya, arare nung Tuwa Bayaura-una atu oko buna.” Ayero sinewa aune nunae-una ena mene eyero sewa, “Nung emo meko nao siya, awiya tani putoungne ayao ine oko yatiya.” Ayero sinasani ge wina-se yero gausewa. ¹⁷ Ayero sinete emo diti guma yao awiya atata yero eyero sewa, “Diti nina sesi pagaiya aeno ning nung giro nono kotupunesi?” Ayero sewa nung eyero sena, “Nung porofete.” ¹⁸ Ayero senu Yuda emo mene emo diti pagaina auna ge nigiro giro, “Gitau nung diti guma yao aungta,” asero ai maungne nuna yau sewa bu-muwato atata yero eyero sewa, ¹⁹ “Ewiya mani ninato ing? Nung diti guma yao ka yero tiyangna atu kasa yenuta? Ora nung nono yero diti moko pagaiye?” ²⁰ Ayero atata yewa abena eyero sewato, “Nung mani nanato awiya gosinenato. Nung diti guma yao tiyangna atu kasa yena, awiya gosinenato. ²¹ Arata nono yero diti moko pagaiye auna susuwa awiya nato oko gosinenato. Nupema awe mene diti nuna sesi iwaing yetiye? awiya nato oko gosinenato. Nung bairo emo yao, arare niye nung atata yepu sai gae.” ²² Maung aire nuna mene Yuda emo awang yero ge ayero sewato ara.

Noeno okowata, Yuda emo awong ge yemaoko eyero sewa tauyena, “Zo nung Yesu eno ‘Nung Kristo’ asariniya, awiya nung tunero yere ibura atu awang sari nenane.” ²³ Ayero sewa, arare ai maungne awongto awang yero eyero sewato, “Nung bairo emo yao, arare niye nung atata yepu sai gae.”

²⁴ Awong emo diti guma yao awiya nupema sewa bunu eyero sewa, “Ning Tuwa Bayaura be-naungna etu ge me se. Nae emo auna susuwa gosinenane. Nung emo meko.” ²⁵ Ayero sewa nung abena eyero sena, “Nung emo mekota nono yao i? awiya na oko gosinena. Arata na diti guma yao nawe dotena diti moko nana pagaiya susuwa ami zo na gosinena.” ²⁶ Ayero senu awong nupema atata yero eyero sewa, “Ning eno nono yetiye, o nono yero yeti diti moko nina pagaiye?” ²⁷ Ayero sewa nung ge abena eyero sena, “Na niye eno mena sesena ara. Niye nono yero oko nigao sero nei? Noeno sesena matu deka awiya nupema sana nigari sinei? Niye dema buro-mani nuna yari sineita?” ²⁸ Ayero senu awong nung gona nasani eyero sewa, “Nine buro-mani nuna zo yero nesa. Nanae mene zo Mosera buro-mani ara. ²⁹ Tuwa Bayau mene Mose eno ge tugata yena amaze nigitinonane. Arata emo awiya natu kasa yero buni, awiya nae oko gosinonane.” ³⁰ Ayero sewa emo diti moko pagaina amimene wawong di gauno eyero sena, “Niye kasa yao nuna-una susuwa oko gosinowa arata saineba, nung yeti diti nana pagaiya ara. ³¹ Name eyero nigitinonane: Tuwa Bayau mene emo memeko-mameko auna isa sao oko nigitinoiya. Arata zo nung Tuwa

Bayau bowi nasani Tuwa Bayaura aratamao ago yariniya auna isa awiya Tuwa Bayau mene ni-gariniya. ³² Arata emo zo diti guma yao aira tiyangna atu kasa yenu aune zo senu diti pagaina auna ungwe zo oko mitiya. Name ungwe ayao ine gitau otu oko nigao butunasani naungwane nonane. ³³ Arare emo awiya Tuwa Bayaura-una atu oko bao yati siya, awiya nung buro ayero yaine yao teng oko yatiya.” ³⁴ Ayero senu awong eyero sewa, “Ning aira tiyangna atu kasa yero pasena mani yero nosa amimene nae tugata yari sinesita?” Ayero sero nung yere ibura atu musug-airo awang sewa arauwa.

Dubora diti guma yao auna ge.

³⁵ Awang sewa Yesu mene nigiro nung taungno eyero sena, “Nine Emora Mani tumo didinesita?” Ayero senu abena eyero sena, ³⁶ “O Tuwa, ning awe eno sinesi? Gipe giro tumo diyane.” ³⁷ Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Ning nung gigasa ara. Na ge sinena, na era.” ³⁸ Ayero senu emo diti guma yao amimene eyero sena, “O Tuwa, na ning tumo didinena.” Ayero sero buro nuna-una te gitaura atu koing gaina. ³⁹ Ayero yenu Yesu mene eyero sena, “Na emo susuwa ninae keregari sero tawingna wosiwang. Emo dubo ditire guma yao amimene gaese sero aeno arita emo ‘nae gao’ asinowa amimene dubo ditire guma yao mitaese sero wosiwang.” ⁴⁰ Ayero senu Farisayo ena nung aune dema dopero mitiwa amimene nigiro eyero sewa, “Nae deka dema dubo ditire guma yao ing?” ⁴¹ Ayero sewa Yesu mene abena eyero sena, “Niye dubo ditire guma yao natei siya, awiya

pasenana abena ninae-una oko mitatiya. Arata niye niyeto pe eyero sinowa, ‘Nae gao ara.’ Arare pasenana abena ninae-una mitao gege mitoiya.” Ayero sena arauwa.

10

Lama dubu mene diyara ge nigitinowa.

¹ Yesu mene ge eyero sena, “Na memokoba sana nigipu. Zo nung lamana goma auna towari sero goma be doro demese atu goma yauseuno baung mokora yariniya, nung awiya ugaing emo. Nung nona emo ewera pao emo. ² Zo nung goma be iwero toitinoiya, nung amimene lama diya me ara. ³ Nung butunoi giro goma be diya yao emo mene goma be iwinoi lama nuka nuna mene ge mapu nuna nigitinowa goma mokora atu yazo nunae yau sero yuno puro bautunoiya. ⁴ Nung lama nuna yupunoi ge mapu nuna nigitinowa nung gitau noi awong nung ago yero bautunowa. ⁵ Arata emo zo ewe awiya awong oko ago yarineya. Awong ge mapu nuna ewe nigiro awong yero sumarineya.” ⁶ Yesu nung ge eniya awiya senu awong ge nuna-una susuwa oko yetine yero titiyewa.

Lama toitinowa auna goma be awiya Yesu.

⁷ Yesu mene eyero sena, “Na memokoba sana nigipu. Lama toitinowa auna goma be awiya na era. ⁸ Na oko kasa yaore gitau kasa yewa awong awiya ugaing emo. Awong nona emo ewera pao emo. Arata lama mene ge nunae doro awong yewa. ⁹ Goma be awiya na era. Zo nung goma mokora towari sero nana-una bariniya,

awiya nung Tuwa Bayau mene sorero pariniya. Ayero yai nung buwana isona nasani nona zamena simena bainakama tamariniya. ¹⁰ Ugaing emo nung lama ugaing yari sero, o dari sero, o dero aung kamore yari sero butu noiya. Arata nane mene zo lama zamena simena bainakamane iwaing naese sero kasa yewang.

¹¹ Na lama diya iwaing. Diya iwaing mene lama dubu eno nao nuna duwari niya. ¹² Arata soumani mene zo nung diya me oko. Lama awiya nuna okowata, ewera arare eu sino kasa yai giro nung lama dubu doro awang yero babai eu sino mene gamai zanarineya. ¹³ Nung soumani gege. Nung lama dubu eno oko kotupu noiya. Arare nung doro babariniya. ¹⁴⁻¹⁵ Na diya iwaing nona. Nato Mamato wina-gi nasani nonato, deka ayao ine na aune lama dubu nana nae wina-gi nasani nonane. Arare na lama dubu eno nao nana dotinena. ¹⁶ Lama dubu nana zo neya, awiya awong goma euna oko. Arare na baungno yuno puro bana ge nana nigarineya. Ayero yana lama dubu dekaongka yero diya dekaongna ge nigitu nasani narineya. ¹⁷ Na nao nana doro nupema pumarinena, arare Mama nana mene na aratapunoiya. ¹⁸ Nao nana awiya emo zo mene oko sorero pariniya. Awiya kotumao nana-una duwarinena. Na nao nana doro nupema parinena auna putoung na teng mitiya. Mama nana mene ayero yanese sena ara.” Ayero sena arauwa.

¹⁹ Yuda emo awong ge awiya nigiro gausero dubu etobe yewa. ²⁰ Dubu baina mene eyero sewa, “Iwae mene mokora toi dau niya. Noeno ge nuna nigitinei?” ²¹ Asewa ena mene eyero sewa,

“Iwaere mene ge ayao oko sariniya. Iwae mene emo diti guma yetugao awiya sai diti pagari neita? Aung ara.” Ayero sewa arauwa.

Yesura waweng atu lama dubu nuna sorero pao ine oko mitiya.

²² Yuda emora iya be zo yazo nuna Ibu Baina Korayewa* auna be bunu giro awong Yerusalem atu augaiwa. Be awiya yayaungna be. ²³ Arare Yesu mene ibu bainana agewa zo yazo nuna Solomonna waranda auna atu puma-sauma nasani nenu ²⁴ Yuda emo awong nung ziuno atata yero eyero sewa, “Ning noeno susuwa nina puingtinosa nae titiye zaruwe yero nonine? Ning Sorao Emo nanae Kristo me nasani giro keregairo se ganene.” ²⁵ Ayero sewa Yesu mene awong eno eyero sena, “Na sewang nigiswa, arata nigitineya me aung ine yero niya. Buro ena na Mama nana-una bera yero nona amimene susuwa nana keregati noiya. ²⁶ Niye lama dubu nana oko, arare ge nana nigitineya me aung ine yero niya. ²⁷ Lama dubu nana yero nowa awong awiya ge nana nigitinowa. Arare nane awong gosinona na ago yero nowa. ²⁸ Ayero yero nowa na nao me iwaing awong eno pugatinona oko magayao nao gege nowa. Awong wawong nana-una atu zo mene sorero paine yao oko mitiya. ²⁹ Mama nana mene awong na eno pugaina ara. Mama nana mene emo apakana aune nona apakana

* **10:22:** Ibu Baina Korayewa auna oregao be. Iwo mene Yuda emora ibu baina sisigaiwa giro nupema kora yewa auna ge ungwe nuwegowi sero, awong dawang sero Desemba 10 atu zayero wari be 8 ayao oregao awiya kotupunasani mitima nowa.

awiya daigatinoiya. Arare zo mene awong Mama nana-una waweng atu sorero paine yao teng oko. ³⁰ Na aune Mama aune nato dekaongka.” Ayero sena arauwa.

Yesu mene Yuda emo eno buro nuna-una ge sena.

³¹ Ayero senu Yuda emo awong daba mene Yesu nupema dari yewa. ³² Dari yewa nung eyero sena, “Buro iwaing daigairo Mamana soremaora yetena gigea, arare niye tani nomaze yetena aeno na daba mene dari sero nei?” ³³ Ayero senu awong be nuna-una puro eyero sewa, “Buro iwaing yero nosa auna okowata, ning deka tawing emo amimene Tuwa Bayau daigati nasani ning nitope Tuwa Bayau asinosa, aeno nae ning daba mene dari sero nenane.” ³⁴ Ayero sewa nung abena eyero sena, “Sao tauyao ge ninae eyero gayao mitiya: ‘Tuwa Bayau mene eyero sena: Niye tuwa.’” ³⁵ Ge gayao mitiya awiya doru zo sao ine oko mitiya. Arare Tuwa Bayaura ge awiya ewowo naname auna-una kasa yenu giro nung awong eno ‘Tuwa’ asena, ³⁶ nupema Mama mene na wosi tawingna yanese giginu mitauna auna teng na senu wosiwang. Arare na natope na Tuwa Bayaura Mani asero nona niye noeno na Tuwa Bayau daigari nena asero nowi? ³⁷ Buro yero nona awiya gaya Mama nana-una ine oko yao yariniya, awiya ge nana duwaya teng yari niya. ³⁸ Arata gaya Mama nana-una ine yariniya, awiya ge nana-una okowata buro yao nana-una na gaya me yaise. Ayero nasani Mama mene na aune dema noiya, deka ayero na Mama aune dema nona, auna susuwa giro baingtarineya.”

³⁹ Ayero senu giro awong nung bunari sero yewa nung awena mokora atu kasayero doro baungna arauwa.

⁴⁰ Yesu kasayero doro baungno ou Yodan enabara Yohane mene gitau emo bauno ge ou susunasani nauna atu baungno nasani nauna.

⁴¹ Ayero naunu emo bauno daigairo mene nuna-una baungno eyero sewa, “Yohane nung tani putoungne zo oko yao. Arata ge Yohane mene emo eeno sena awiya me niya.” ⁴² Arare emo bauno daigairo mene soma auna atu Yesu tumo diwa arauwa.

11

Lasaro magayena.

¹ Betani natora emo zo nauna yazo nuna Lasaro. Nung amimene yaya puro mitina. Mariato Mata, awongto awiya yaore yaore, awongto napo dekaongka auna. ² (Maria nung ou sereyao mene Tuwara te saero giti ai nuna mene Tuwara te dupena auna nu-emodi Lasaro amimene yaya puro mitina.) ³ Arare awongto yaore mene Yesu eno ge eyero pugaiwato baungna. “O Tuwa, ning niggi. Otao nina yaya puro mitiya.” ⁴ Ge ayero pugaiwato baungnu Yesu mene nigiro giro eyero sena, “Yaya auna me awiya magayao mene kasa yaise auna okowata, emo bauno mene Tuwa Bayau bowi yaese sao ara. Emo bauno mene Tuwa Bayaura Mani bowi yaese sero yaya awiya kasa yetiya.” Ayero sena arauwa.

⁵ Yesura aratamao awiya Mata yaore aune Lasaro awong auna-una mitauna. ⁶ Arare nung yaya auna bowi ge nigina arata wari be etobe

katu mitina. ⁷ Atu mitete nunae-una babari sero buro-mani nuna eno eyero sena, “Bungpu! Yudaya tawingna yesese yero babanene.” ⁸ Ayero senu buro-mani mene eyero sewa, “Gipao emo, be imoko oko Yuda emo atu daba mene ning dari yeteya, arare ning noeno nupema nunae-una yesese yanenese sinesi?” ⁹ Ayero sewa Yesu mene buro yaora be nuna oko aung yao kara mitina awiya gaese sero ge pungyao zo eyero sena, “Buro yaora be 12 aua mitiya. Zo nung warire nagibe atu bautu nasani te oko gayariniya. Noeno okowata, nung tawingna waegao gosinoiya. ¹⁰ Zo nung pingne nagibe atu waegao aung bautunete te gaero zuwariniya.” ¹¹ Ayero sero ge zo eyero sena, “Otao naname Lasaro auriti awiniya, arata name baungno na Lasaro uwari nena.” ¹² Ayero senu buro-mani nuna mene eyero sewa, “O Tuwa, nung awinete iropariniya.” ¹³ Yesu mene magayaora ge awiya auriti awaora pugairo senu buro-mani nuna mene auriti maze sinita asero ayero sewa ara. ¹⁴ Arare Yesu mene keregairo eyero sena, “Lasaro magatiya.

¹⁵ Na atu oko baungno nao etu nena magayetiya, arare na niye eno dubo nana iwaing niya. Niye tumo diyao mere naese nona awiya kasa yetiya. Arare nuna-una babanene.” ¹⁶ Ayero senu Tomas yazo nuna zo Didimo nung amimene otao mani eno eyero sena, “Name baungno nung aune dema magayanene.” Ayero sena arauwa.

Yesu nung seka yero iropao aune naora maung.

¹⁷ Lasaro biritira mitinu be siwongpatige aung yenu aune Yesu baungno kasa yena. ¹⁸ Betani

napo awiya Yerusalem nugu ina atu mitauna. Nagibo towang atu ang yero babao awiya 4 kilomit gege. ¹⁹ Arare Yuda emo daigairo mene Matato Mariara nu-emodi magayena awiya gari bumuwa ara. ²⁰ Arare Mata nung “Yesu butuniya,” ayero sewa giro Maria gare atu mitina awiya doro baungno Yesu nagibe atu tauna. ²¹ Taungno nung eno eyero sena, “O Tuwa, ning etu natesa, awiya nu-emodi nana oko magayatiya. ²² Na susuwa nina gosinena. Ning yeme nona zo eno Tuwa Bayau isa sasa nigariniya.” ²³ Ayero senu Yesu mene abena eyero sena, “Nu-emodi nina seka yero iropariniya.” ²⁴ Ayero senu Mata mene abena eyero sena, “Ago be bainana atu seka yero iropariniya awiya gosinena.” ²⁵ Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Seka yero iropao o naora maung na era. Arare zo nung na tumo diyariniya amimene magayero nupema iropariniya. ²⁶ Arata zo nung seka nasani na tumo diro nariniya amimene oko magayao seka nao gege nariniya. Ning ge awiya nigesa me nita?” ²⁷ Ayero senu Mata mene eyero sena, “Ning Kristo, Tuwa Bayaura Mani me. Ning tawingna wosasese sao, awiya nigena me yetiya.”

²⁸ Ayero sero baungno yao nuna Maria yau senu bunu opene eyero sena, “Gipao emo buro ning yau siniya.” ²⁹ Ayero senu Maria mene nigiro mena iropuro Yesura-una baungna. ³⁰ Yesu nung napo bautara atu Mata eno ge sena masi deka auna atu dopero mitina. ³¹ Mitinu Maria iropuro baungnu Yuda emo magayaora buro mitiwa amimene “Maria biritira atu zi sari bautuniya,”

asero ago yero bamuwa. ³² Arare Maria nung wosi napo bautara yero Yesu taungno nuna-una koing gairo eyero sena, “O Tuwa, ning etu natesa, awiya nu-emodi nana oko magayatiya.” ³³ Ayero sero zi senu Yuda emo Maria ago yewa amimene Maria giro deka ayero zi dema sewa. Zi sewa Yesu mene giginu mou yenu koing gaina ara.

Yesu mene Lasaro uwenu seka yero iropuna.

³⁴ Yesu mene atata yero eyero sena, “Natu mutetei?” Ayero atata yenu eyero sewa, “Tuwa, bung gase.” ³⁵ Ayero sewa Yesu zi senu ziziung buna. ³⁶ Ayero yenu Yuda emo awong nung giro eyero sewa, “Gipu. Dubo nuna bainakama Lasarora-una mitiya.” ³⁷ Ayero sewa ena mene eyero sewa, “Diti guma yao zo senu diti pagaina deka ayero emo ewiya magayoiye sero nung kora yai iwaing yao teng oko yao yetita?” ³⁸ Ayero sinewa Yesu ge awiya nigiro moko nuna mene yaya bainakama taungno baung biritira yena. Magayaora masi awiya daba bainakama mene dereme yewa baungno be gazena. ³⁹ Arare Yesu mene eyero sena, “Daba be gazao awiya dereme yepu babae.” Ayero senu Mata emo magayena auna nu-bauno amimene eyero sena, “Tuwa, nung wari siwongpatige kotera awiya, arare kaungwa niya.” ⁴⁰ Ayero senu Yesu mene abena eyero sena, “Na eyero sesena, ‘Ning na tumo diyarinesa, awiya ning Tuwa Bayaura putoung garinesa.’ Ge awiya sesena nigesita?” ⁴¹ Ayero senu daba dereme yewa baungnu Yesu mene diti ye ika gairo eyero sena, “Mama, ning isa nana nigesita, arare na ning eno dange sinena.” ⁴² Ning isa

nana be giti nigitinosa awiya gosinona. Arata emo dubu emimene nine sasa wosiwang awiya gaya me yaise sero ge ayero sinena ara.” ⁴³ Ayero sero yausero eyero sena, “Lasaro, ning iropuro bung.” ⁴⁴ Yausenu magayao mene iropuro buna ara. Te wawong nuna mo mene dowao, aune benaung nuna mo mene worao, ayenu Yesu mene eyero sena, “Mo besepu babae.” Ayero senu mo besewa baungna arauwa.

Yesu magayaise sewa.

Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lu 22:1-2

⁴⁵ Yuda emo Mariara-una buro mitiwa auna awong daigairo mene tani putoungne awiya giro Yesu tumo diwa. ⁴⁶ Anewa ena mene zo Farisayo emora-una baungno Yesu mene tani yena auna ge ungwe yewa. ⁴⁷ Ayewa pirisa babuzere Farisayo emo awong ge awiya nigiro gitau yao dubu yausero sewa bumuwa augairo eyero sewa, “Emo amimene tani putoungne daigairo noiya, arare nung nono yari nenine? ⁴⁸ Name nung duwanane tani ayao nai emo apakana nung tumo diyaya Roma emora gorobo emo mene name iwo yero buro ibu baina naname aune dubu naname aune awiya gera yarineya.” ⁴⁹ Ayero sewa otao nunae zo yazo Kayafa nung dawang aune pirisa baina yero nasani nauna amimene eyero sena, “Niye kotumao aung nowa. ⁵⁰ Niye eyero gipu. Nagibo iwaing eyero mitiya era. Emo dubu name meko yonine sero emo dekaongka omimene name eno abena magayaise.” Ayero sena ara. ⁵¹ Ge awiya kotumao nuna-una oko sena. Nung dawang be aune pirisa baina yero nasani nauna, arare nung porofete mene saine yero Yesu mene Yuda emo

bauno dubu eno abena magayari nena auna ge sena. ⁵² Yesu magayari nena, awiya Yuda emo bauno eno gege okowata, Tuwa Bayaura mani awiso tawing sero sero nowa awong apakana pu dekaongna gai dubu dekaongka yero naese magayari nena. ⁵³ Auna gitau yao dubu wari be aune Yesu daora ge buro zayewa. ⁵⁴ Arare Yesu nung Yuda emora-una nupema oko kasa yero nao. Nung buro-mani nuna puro baungno napo zo yazo Efraim eu yanawira ina mitina auna atu nasani nauwa ara.

⁵⁵ Yuda emora iya be dang yazo nuna Magayao mene awong Daigaina auna be nugu yenu giro napo mamanina emo daigairo mene pasena disaora burora gitau witiro baung Yerusalem yewa. ⁵⁶ Anasani awong Yesu kau nasani ibu bainana atu augairo wina-se nasani eyero sewa, “Niye nono kotupunei? Nung iya dang eune barinita, aung ing?” ⁵⁷ Pirisa babuzere Farisayo emo aune awong sao tauyao ge eyero sewa, “Emo zo mene nung taungno giro saise nung puro bunae.” Ayero sewa arauwa.

12

Maria nung Yesu ou sereyao mene suwena.

Mt 26:6-13; Mk 14:3-9

¹ Magayao mene awong Daigaina auna iya be dang nunae wari be 6 ayao mitinu aune Yesu nupema kapete gairo buro Betani nape atu kasa yena. Nung gitau napo auna atu Lasaro magayaora atu wenu seka yero iropuna ara. ² Yesu eno nona saiwa Mata mene dunu Lasaro dema adungno nona miniwa ara. ³ Nona mininasani

mitiwa Maria mene garewa maingkoka zo ou sereyao iwaing yazo nuna nad zuma bainakama, awiya puro Yesura te suwero giti ai nuna mene te nuna dupena ara. Ayero yenu garo mitiwa awiya sere sere yena ara. ⁴ Ayero yenu Yudas Iskeriot, nung Yesu keregari nena, amimene eyero sena, ⁵ “Name nono yero ou sereyao awiya puganane 300 kina mene zuma gaero pumaya moni awiya puro bogamasa eno oko pugatenine?” ⁶ Nung emo bogamasa eno kotungno oko sena. Yesu buro-maina nauwa auna moni awiya kope zora pugati nauwa Yudas mene diya nasani moni ena ugaing pupunasani nauna. Aeno ge awiya sena ara. ⁷ Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Niye bauno eno ge oko sepu. Nung ou sereyao ewiya puro nai na magayana aune taung nana-una suwai aune mutaese kotupu noiya auna teng niya. ⁸ Emo bogamasa awong be giti niye aune dema nowa narineya. Arata nane mene zo niye aune dema oko nao gege narinena.” Ayero sena arauwa.

⁹ Yesu napo auna atu nena auna bowi Yuda emo daigairo mene nigiro bumuwa. Arata awong Yesu gege gari okowata, Lasaro magayaora atu uwenu seka yero iropuna awiya dema gari bumuwa. ¹⁰ Arare pirisa babuze mene awong Lasaro dema dari ge buro yewa ara. ¹¹ Noeno okowata, Yuda emo daigairo mene Lasaro uwenu seka yero iropuna awiya giro pirisa babuze doro Yesu tumo diwa, aeno awong Lasaro dema dari sewa arauwa.

Yesu nung Yerusalem witinu emo bauno mene yawa yawa yewa.

Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lu 19:28-40

¹² Iya gainu emo bauno dubu bainakama mene iya be dang nunae eno Yerusalem augaiwa amimene ge bowi eyero nigiswa, “Yesu butuniya.”

¹³ Ge awiya nigiro giro i gomi zozoro gairo waweng initi gairo nagibe atu tamari bamuwa ara. Taungno yawa yawa nasani eyero sewa, “Tuwara bera naname-una butuniya, nung awiya bowi yanene. Nung Tuwa naname Isreli emora.”

¹⁴ Yesu nung wo dongki mani zo taungno auna tame witiro adungno baungna. Awiya ge gayao eyero mitauna auna teng yena:

¹⁵ Zaiyon natora emo bauno, niye awang oko yae.

Gipu. Emo Tuwa ninae butuniya.

Nung wo dongki maingna tame atu butuniya.

¹⁶ Ge awiya gitau buro-mani nuna mene oko giro baingtao yero nauwa. Nawe Yesu nung witi uritira waegao nuna-una yenu aune ge awiya ko-tungno susuwa gigiwa ara. Ge awiya nung eno sero gayao, arare auna teng yewa arauwa.

¹⁷ Emo bauno Yesu Lasaro yausenu biritira atu kasa yenu gigiwa awong amimene ge ungwe yewa dubu baina mene nigiswa. ¹⁸ Tani auna bowi nigiswa, arare emo bauno daigairo mene baungno nung nagibe atu tamuwa. ¹⁹ Ayero yewa Farisayo awong nuka nuyetope eyero sinasani sewa, “Gosineya. Niye ge buro gege kaputinowa. Emo bauno apakana nuna-una gege bautuneya.” Ayero sewa arauwa.

Grik emo ena mene Yesu gari sewa.

²⁰ Yuda emo iya be dang nunae eno Yerusalem augatinewa Grik emo ena mene awong aune

dema augao auna newa ara. ²¹ Anewa Grik emo mene Filip, nung Besaida napo Galilaya tawing auna emo, auna-una baungno eyero sewa, “Otao, nae Yesu gari sinenane.” ²² Ayero sewa Filip mene baungno Anderea sero dema Yesurana baungno sewato ara. ²³ Sewato Yesu mene abena eyero sena, “Emora Mani mene simao wae-gaore pumarinena, auna be nugu niya. ²⁴ Na ge memokoba sana nigipu. Tabara me zo tawingna wosiro oko kosoyao yariniya, awiya nung nata tebeba mitariniya. Arata nung tawingna wosiro kosoyero iropariniya, awiya nung me witao iyariniya. ²⁵ Deka ayero zo nung nao nuna ara tapunoiya auna teng nao nuna aung yariniya. Arata zo nung tawingna etu nasani nao nuna iwo yero noiya amimene nao nuna initi nasani nao me iwaing tamariniya. ²⁶ Zo nung soumani nana yero nari yero giro na ago yaise. Ayero yero na narinena auna soumani nana nariniya. Zo nung na sou yariniya nung awiya Mama nana mene simariniya.

²⁷ Yeme moko nana mene yangka sero ipiniya. Arare nono sarineni? Mama, ning yaya ewiya musugai. Ayero sarinenita? Aung ara. Na ge ayero oko sane. Noeno okowata, na yaya ewiya puro magayari sero wosiwang. ²⁸ Mama, ning yazo nina de ika ye.” Yesu mene ayero senu uritira atu ge eyero wosina, “Na yazo nana de ika yetena, nupema de ika yarinena.” ²⁹ Ayero senu emo dubu dopero mitiwa amimene nigiro eyero sewa, “Bibiya bezetiya.” Arata ena mene eyero sewa. “Angelo zo mene ge nung eno sesita

nowa.” ³⁰ Ayero sewa Yesu mene nunae-una bera puro eyero sena, “Ge awiya na eno okowata, niye eno kasa yetiya. ³¹ Yeme Tuwa Bayau mene tawingna emo bauno awega-ziwega yariniya. Yeme na tawing euna tuwa teugairo masi nuna pumari-nena.* ³² Awong na tawingna atu puro witi ika yaya tawing sero sero emo bauno yumana nana-una barineya.” Ayero sena ara.† ³³ Awiya magayao nono yero magayariniye auna ge awiya sena. ³⁴ Ayero senu emo mitiwa amimene eyero sewa, “Nae ge gayao mitiya auna eyero gosinane: Sorao Emo naname Kristo nung oko magayao nao gege nariniya. Arata nine mene zo eyero sinesa, ‘Emora Mani puro witiro ira iko garineya.’ Noeno ayero sinesi? Emora Mani aweni?” ³⁵ Ayero sewa Yesu mene ge abena eyero sena, “Waegao mene ninae-una atu be apungkaka gege waegariniya. Arare mume mene niye dowoiye sero waegao mitai waegaore neupu. Zo nung mumena bautu nasani nagibo oko gosinoiya. ³⁶ Arare waegao ninae-ina mitai niye nung dubo mene tumo didinasani dubu nuna yero neupu.” Yesu mene ge ayero sero aune awong doro baungno pungyero nasani nauna arauwa.

Yuda emo daigairo mene Yesu oko tumo diyao yewa.

³⁷ Yesu nung tani putoungne daigairo nunae-una ditira atu yero bunu gosinasani nung tumo

* **12:31:** Tawing euna tuwa awiya Sanda. † **12:32:** Witi ika yao. Nung witi ika yao etobe eno sena. Zo awiya awong nung puro i pasaora pugairo witi ika yewa. Zo awiya Tuwa Bayau mene nung uwero puro witi ika uritira yena.

oko diyao yewa. ³⁸ Awiya porofete Yesayara ge me yaise ayero yewa. Nung ge eyero gaena, Tuwa, bowi nina sero nonane awe mene gosinoi me noiye?

Tuwa mene putoung nuna awe eno keregaine?

³⁹ Arare awong Yesura ge nigiro nung tumo diyao ine teng oko yewa. Noeno okowata, Yesayara ge gayao zo mitiya. Ge awiya eyero mitiya,

⁴⁰ Tuwa Bayau mene eyero sena, “Awong diti moko mene nona gowi sero, o dubo mene nona kotungno gowi sero, o dubo nunae kapetegaya na awong kora yoni sero.” Tuwa Bayau mene ayero sero senu diti moko nunae guma yenu dubora diti nunae gazenu daba ine yena.

⁴¹ Yesaya mene ge awiya gaena, noeno okowata, nung Yesura waegao giro ge awiya Yesu eno sena arauwa.

⁴² Yuda emora gitau yao emo daigairo mene Yesu tumo diwa. Arata awong tumo diyao nunae keregaya Farisayo mene awong yere ibura atu awang sowi sero, tumo diyao nunae pungyero puro nauwa ara. ⁴³ Ayero nauwa, noeno okowata, Tuwa Bayau mene awong bowi yaise sero yawa yawa maingkoka gege yero nauwa. Arata emo mene awong bowi yaese sero yawa yawa bainakama yero nasani nauwa. ⁴⁴ Yesu nung wawa sero ge eyero sena, “Zo nung na tumo diyariniya amimene na gege okowata, na senu wosiwang awiya dema tumo diyariniya. ⁴⁵ Zo nung na gariniya amimene na senu wosiwang awiya dema gariniya. ⁴⁶ Zo nung na tumo diyariniya nung awiya mumena atu mitoiye

sero na waegao ine yero wosi tawingna yewang amimene nung waegati narinena. ⁴⁷ Zo nung ge nana nigiro oko dimao duwariniya nung awiya nane oko gera pugarinena. Na emo bauno gera pugari okowata, kora yari wosiwang. ⁴⁸ Zo nung ge nana nigiro doru na awang sariniya auna zaz mitiya. Ge sinona amimene ago be bainana atu zaz nuna yariniya. ⁴⁹ Noeno okowata, na ge sinona, awiya dubo nana-una oko sinona. Mama nana na senu wosiwang amimene ge sanese sero na tugata-magata yena. ⁵⁰ Na eyero gosinena: Mama ge mene nao me iwaing tapunoiya. Arare ge sinona awiya Mama mene sero gipena auna teng sinona ara.” Ayero sena arauwa.

13

Yesu mene buro-mani nuna-una te saena.

¹ Magayao mene awong Daigaina auna oregao be nugu nenu Yesu nung nutope eyero gigena, “Na tawing doru kapetegairo Maungna-una witari nena auna be nugu niya.” Ayero gosinasani giro buro-mani nuna tawingna atu narineya aeno dubora mono puna. Mono pumao nuna awiya oko aung yao mitao gege mitauna.

² Pingne awong nona minari augairo mitiwa aune tani eyero kasa yena. Simonna mani Yuda Iskeriot, nung Yesu keregaise Sanda mene kotu-mao awiya mena dubo nuna-una atu pugainu mitauna. ³ Arare Yesu mene eyero gigena: “Mama nung nona apakana wawong nana-una pugainu mitoiya. Na Tuwa Bayaura-una atu wosiwang,

nupema Tuwa Bayaura-una kapete gairo witarinena.”⁴ Kotumao ayero gosinasani nona mininena awiya dororo iropuro taung wori nuna tame awiya dutugairo pugairo taulu zo puro ipura awiro⁵ ou taora yasa gairo buro-mani nuna-una te saena. Saero taulu ipura mitina amimene te nunae dupena.⁶ Ayero nasani mani enana te saero aune Simon Petorora te sayari yenu nung eyero sena, “Ning Tuwa mene te nana sayari sinesa?”⁷ Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Tani nena euna susuwa oko gosinesa. Nete ago garinesa.”⁸ Ayero senu Petoro mene eyero sena, “Aung arauwa. Ning te nana oko sayarinesa.” Ayero senu Yesu mene ge abena eyero sena, “Na te nina oko sayao yana ning na aune dema oko dubo dekaongka yero narinesa.”⁹ Ayero senu Simon Petoro mene abena eyero sena, “Tuwa, ayero sero giro te nana gege okowata, wawong gitire dema sae.”¹⁰ Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Zo nung ou suwero nete te nuna gege sayai taung iwaing yariniya. Niye iwaing. Arata ninna-una zo mene iwaing oko noiya.”¹¹ Nung keregao emo awiya gosinasani aune eyero sena, “Ninna-una zo mene iwaing oko noiya.”

Te sayaora susuwa senu gigiwa.

¹² Yesu mene te nunae saero besugairo aune taung wori nuna imoko nupema wosogairo adungno mitasani eyero sena, “Na nona niye eno yetena auna susuwa gosineita?”¹³ Niye na eno Gipao Emo asinasani, o Tuwa asinasani yero nowa. Na ayero nona, arare me sinowa.¹⁴ Arare na Tuwa ninna o Gipao Emo ninna mene naka

natope puro wowosi nasani te ninae saetena, deka ayero niye nika niyeto pe puro wowosi nasani te wina-sae nasani naya teng yariniya. ¹⁵ Na tani niye eno gipetena awiya puro nasani na yetena deka ayero yero nasani neupu. ¹⁶ Na memokoba sana nigipu. Soumani mene emo tuwa nuna daigairo nao ine oko mitiya. Nupema burora senu baungna amimene buro maung daigao ine oko mitiya. ¹⁷ Arare niye ge awiya nigiro baingtiro auna teng narineya, awiya niye yawa yawa yarineya. ¹⁸ Na ge sesena amimene niye apakana oko gapuniya. Dubu yangtagairo pumuwang awiya gosinona. Arata ge gayao zo eyero mitiya awiya me yaise sao mitiya, 'Ma eero pugatinona mininoiya nung amimene na dari siniya.' ¹⁹ Tani awiya oko kasa yaore na niye bere-bere tugata nena. Arare ago tani awiya kasa yai aune niye na eno eyero sepu, 'Nung meba Sorao emo nanae Kristo.' ²⁰ Na memokoba sana nigipu. Zo nung na niye burora pugaingwa aeno masi zuwariniya amimene burora maung na eno masi zuetiya ayero yariniya. Zo nung na eno masi zuwariniya amimene na senu wosiwang nung aeno dema masi zuetiya ayero yariniya."

Yesu mene Yudasra susuwa keregaina.

Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lu 22:21-23

²¹ Yesu mene ge ayero sero moko nuna meko yenu giro keregairo eyero sena, "Na memoko niye eno sana nigipu. Ninae-una zo mene na keregairo iwora waweng pugariniya." ²² Ayero senu buromani nuna awong wina-gi yero awe eno siniye asero kau yewa ²³ be aune mani zo Yesu mene

aratapu nasani nauna amimene nuna-una nugu atu mitina. ²⁴ Arare Simon Petoro mene ziyo mene etotoma yero eyero sena, “Atata ye sai gase. Awe eno siniye?” ²⁵ Ayero senu mani amimene Yesura-una nugu baungno be puro daweng gairo eyero sena, “Tuwa, ning awe eno sinesi?” ²⁶ Ayero senu Yesu mene abena eyero sena, “Ma sura dusero pugana minariniya nung ara.” Ayero sero ma sura dusero Simonna mani Yudas Iskeriot nung aeno pugainu minina ara. ²⁷ Mininu Sanda mene moko nuna-una toina ara. Ayero yenu Yesu mene eyero sena, “Tani yari sinesa awiya mena ye.” ²⁸ Ge ayero Yudas eno senu awong ena dema mitiwa amimene ge auna susuwa oko gosi nasani ²⁹ ena mene eyero sewa, “Yudas nung moni naname diya noiya, arare nung iya be dang euna nona zo paise sesi bautunita? O emo bogamasa eno moni bono yaise sini bautuniye?” Ayero sewa ara. ³⁰ Yudas nung ma awiya miniro mena iropuro ping mumene baungna arauwa.

Sao tauyao ge seka.

³¹ Yudas baungnu aune Yesu mene buro-mani ena eno eyero sena, “Emora Mani auna yazo de ika yaora be yeme nugu yetiya. Tani nana-una kasa yariniya amimene Tuwa Bayaura yazo de ika yariniya. ³² Arare na Emora Mani mene Tuwa Bayaura yazo de ika yana nung abena yazo nana de ika yariniya. Ayero be imokore oko, mena de ika yariniya. ³³ O mani awiso nana, na be apungkaka niye aune dema narinena. Ago niye na kau yarineya. Arare na Yuda emo ena eno se-wang deka ayero niye eno sinena. Na babarinena

auna atu niye babao ine oko mitiya. ³⁴ Aeno na sao tauyao ge seka zo niye eno pugatinena. Dubora mono wina-pung yepu. Na niye eno dubora mono pupunona nowa deka ayero nika niyeto pe dubora mono wina-pung nasani neupu. ³⁵ Niye dubora mono wina-pung nasani naya emo niye giro Yesura buro-mani yero neya asarineya.” Ayero sena arauwa.

Yesu mene Petoro nung bewae yari nena auna ge sena.

Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lu 22:31-34

³⁶ Ge ayero senu Simon Petoro mene atata yero eyero sena, “Tuwa, ning natu babarinesi?” Ayero atata yenu Yesu mene abena eyero sena, “Na babarinena auna ning yeme eune babao ine oko mitiya. Nete ago babarinesa.” ³⁷ Ayero senu Petoro mene eyero sena, “Tuwa, ning noeno na yeme ning aune dema babao ine oko mitiya asinensi? Na ning eno nasani nao nana gera yaina awiya teng yariniya.” ³⁸ Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Ning na eno nao nina gera yari sinesa? Na memokoba sana nigi. Kokora ge oko saore nine na bewae yasa be etama yariniya.” Ayero sena arauwa.

14

Tuwa Bayaura-una babao auna nagibo awiya Yesu.

¹ Yesu mene buro-mani nuna eno eyero sena “Niye dubo ninae oko sisigae. Niye Tuwa Bayau tumo didinasani na dema tumo dipu. ² Mama nana-una napo auna ibu-niya koma daigairo

miteya. Ayero oko mitao yati siya, awiya na mitao masi ninae kora yari babari nena ayero oko satena. ³ Arare na baungno mitao masi ninae kora yero nupema kapetegairo buro niye puro babana na narinena masi deka auna atu nasani narineya. ⁴ Babarinena auna nagibo awiya niye gosineya.”

⁵ Ayero senu Tomas mene abena eyero sena, “Tuwa, ning natu babarinesi, awiya nae oko gosinenane. Arare nono yero nagibo awiya garine-nine?” ⁶ Ayero senu Yesu mene abena eyero sena, “Nagibo Mamana-una babao awiya na era. Ge me susuware keregao awiya na era. Nao seka pugao awiya na era. Na daigairo Mamana-una kasa yao ine oko mitiya. ⁷ Niye susuwa nana gatei siya, awiya niye Mama nana-una susuwa deka ayero gateya. Yeme niye Mama nana-una susuwa gige ya kasa niya.” ⁸ Ayero senu Filip mene eyero sena, “Ning Maung gipasa nae giro aune kara teng niya asarinenane.” ⁹ Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Filip, na be imoko kaung-kaung niye aune dema nona ning na oko giro baingtao yero nosa? Zo nung na gosinoiya amimene Mama gosinoiya. Arare ning noeno Mama gipe ganene ayero sinesi? ¹⁰ Mama mene nana-una mitoiya, deka ayero na Mamana-una mitona, awiya giges me oko yao nita? Ge niye eno tugata yero nona awiya kotumao nana-una oko tugata yero nona. Mama mene dubo nana-una atu mitasani buro nuna yero niya. ¹¹ Mama mene na aune mitoiya, o na deka ayero Mama aune mitona ge awiya nigipu me yae. Arata ge awiya gaya me oko yao yai giro buro ena yero nona awiya kotungno aune ge awiya gipu me yae.

Oweno wosari nena auna ge sena.

¹² Na memokoba sana nigipu. Zo nung na tumo diyariniya amimene buro yero nona deka awiya teng yariniya. Na Mamana-una witarinena, arare nung buro awiya gege okowata, yai nana awiya daigairo baina yariniya. ¹³ Niye yazo nana puro nasani isa saya giro na nigiti nasani teng soremarinena. Awiya Mamana bowi kasa yaise sero na Mani mene ayero yarinena. ¹⁴ Niye yazo nana puro nasani nona zo eno na isa saya nigiti nasani ayero teng soremarinena. ¹⁵ Aratamao ninae nana-una mitariniya, awiya niye ge nana dimarineya. ¹⁶ Nane Mama isa sana nung soremao ninae zo pugai wosiro niye aune dema nao gege nariniya. ¹⁷ Nung awiya Oweno. Nung ge me susuware niye eno gipariniya. Emo na tumo oko diyao yero nowa amimene Oweno diti moko mene oko gosinowa. Nupema awong nung kotumao mene oko kotupunowa. Aeno awong Oweno puro nao ine teng oko. Arata nung niye aune dema noiya, nupema moko ninae-una toiro nariniya. Aeno niye nung giro baingtitinowa. ¹⁸ Na niye duwana bogamasa yero oko narineya. Na ninae-una nupema kapetegairo barinena. ¹⁹ Be apungkaka gege mitiya awiya aung yai aune emo na tumo oko diyao nowa amimene na nupema oko garineya. Arata niye mene zo na garineya. Noeno okowata, na nao gege nona, narinena, deka ayero niye na aune dema narineya. ²⁰ Oweno mene wosi ninae-una yai aune Mama mene na aune dema noiya, o na niye aune dema nona, o niye na aune dema nowa, auna susuwa awiya giro

baingtarineya.

²¹ Zo nung ge bera nana nigiro puro dipunoiya auna aratamao awiya nana-una mitiya. Zo nung na ara tapunoiya, deka ayero Mama nana mene nung ara tamariniya. Nupema nane deka ayero nung ara tapunasani susuwa nana nung eno keregarinena.” ²² Ayero senu Yudas Iskeriot auna yazo mene atata yero eyero sena, “Tuwa, ning nono yero susuwa nina nae eno gege keregati nasani emo bauno eno oko keregao pung yari-nesi?” ²³ Ayero senu Yesu mene abena eyero sena, “Zo nung na ara tamariniya amimene ge nana nigiro dimariniya. Ayero yai Mama nana mene nung ara tamariniya. Mama nana mene nung aratapunai nato Mamato nuna-una kasa yero nung aune dema narinenato. ²⁴ Zo nung na oko ara tamao yariniya amimene ge nana oko dimariniya. Ge tugata nona gosinowa awiya nana okowata, Mama nana na iyengtina auna-una atu butunoiya ara.

Yesu mene dubo iwaingne nao awiya pugai pumari nenane.

²⁵ Na niye aune dema nasani ge tugata-magata yero nona, awiya nuwegowi sero ²⁶ soremao ninae Oweno awiya nung Mama mene be nana-una iyengtai wosiro ge apakana niye eno tugata-magata yariniya. Ge awiya nane tugata yero nona deka awiya Oweno mene dubo ninae uwero sero aung yariniya. ²⁷ Na dubo iwaingne nao awiya niye eno pugatinena. Na dubo iwaingne nao naka nana awiya niye eno pugatinena. Tawingna emo bauno mene pugatinowa ayao ine okowata, dubo

iwaingne nao nana me awiya niye eno pugatinena. Arare dubo ninae awang yao aung, kotungkatung yao aung, mitaise. ²⁸ Na eyero sesena nigeya: Na niye doro baungno nete nupema ninae-una kapetegairo barinena. Niye na arata-matei siya, awiya na Mamana-una babarinena awiya giro yawa yawa yateya. Noeno okowata, Mama nung witao nana yero noiya. ²⁹ Tani nana-una kasa yariniya awiya oko kasa yaore gitau niye eno sinena era. Arare kasa yai aune tumo diyao ninae tauyaise. ³⁰ Na ge daigairo susuuno niye eno oko sarinena. Tawingna emo tuwa Sanda mene nana-una bari nasani niya. Arata nung na eno tani zo yao ine teng oko. ³¹ Emo na oko tumo diyao nowa amimene aratamao nana Mamana-una mitiya awiya gaese sero buro ge sinoiya awiya yero nona. Arare iropupu babanene.” Ayero sena arauwa.

15

Yesu nung wain susuwa, name tatapo nuna.

¹ Yesu mene eyero sena. “Na wain susuwa me. Mama nana mene wain burora maung. ² Tapo zo nana-una susuuno mitasani me oko iyao yai giro kapero duwariniya. Nupema tapo zo mere mitai giro me daigairo iyaise sero gomi kapero kora yai iwaing yariniya. ³ Niye awiya na ge tugata yewang nigiwa, arare Mama nana mene meko ninae kapero niye kora yenu iwaing yero nowa. ⁴ Arare niye na aune dema naya na deka ayero niye aune dema narinena. Wain tapo mene susuware oko gamao nung gege mitasani me oko

iyariniya. Arare niye deka ayero na aune dema oko tayao nasani me oko iyarineya. ⁵ Na awiya wain susuwa. Niye awiya wain tatapo. Zo nung na aune dema susuuno nariniya, awiya na deka ayero nung aune dema susuuno narinena. Ayero yana nung me ewezo iyariniya. Niye na doro nasani Tuwa Bayaura buro zo yao ine oko mitiya. ⁶ Zo nung na aune dema oko susumao yariniya, nung awiya duwarinena. Ayero yana nung wain tatapo dotinowa sonoi yangta gairo iyaora pugatinowa awinoiya ayero yariniya. ⁷ Niye na aune dema susuuno ge nana pu dube gairo narineya, awiya nona zo noeno isa saya ninae-una kasa yariniya. ⁸ Niye me ewezo itinasani buromani nana yero naya Mama nana-una bowi kasa yariniya.

Aratamaora ge.

⁹ Mama mene na aratapunoiya, deka aine nane niye aratapunona. Arare niye aratamao nana auna neupu. ¹⁰ Na mama nana-una ge dipunona, arare aratamao nuna nana-una mitoiya. Deka aine niye ge nana dimarineya, awiya aratamao nana ninae-una mitariniya.

¹¹ Yawa yawa yao nana mene ninae-una mitai aune yawa yawa ninae mene moko ninae-una beburo mitaise sero ge awiya sinena. ¹² Tinawiya ge nana eyero mitiya: Na niye aratapunona, deka aine nika niyetope wina aratapu nasani neupu. ¹³ Zo nung otao mani nuna sorari yero giro nao nuna awong eno doro magayariniya auna aratamao awiya aratamao me asarineya. ¹⁴ Ge sinona awiya dimarineya, awiya niye otao mani nana

yarineya. ¹⁵ Na be yeme eune niye maze 'soumani' oko sinena. Noeno okowata, soumani mene emo tuwa nuna-una kotumao mitoiya awiya oko gosi-noiya. Na niye 'soumani' okowata 'otao mani nana' ayero sinena. Noeno okowata, nane Mama nana-una atu ge nigiwang awiya teng niye eno keregairo tugata yero aung yetena. Arare na niye gigena otao mani nana neya arauwa. ¹⁶ Ninae na burora babanese sero oko pumuwa. Nane niye burora babaese sero pumuwang. Arare niye baungno burora me uraya me ewezo iyaese sinena. Uraya me iro mitao gege mitaise. Ayero yero yazo nana puro nasani Mama eno isa saya teng pugariniya. ¹⁷ Niye nika niyeto pe wina aratapu nasani neupu. Ge awiya tinawiya ge nana arauwa.

Awong Yesu iwo yewa, arare awong buro-mani nuna dema iwo yarineya.

¹⁸ Emo bauno ge nana oko nigao amimene niye iwo yaya aune eyero sepu. Gitau awong Tuwa ayero zayero iwo yewa. ¹⁹ Emo bauno ge nana oko nigao aune dema susumatei siya, awiya awong niye saore giro niye otao yateya. Arata na niye nunae-una towang atu yangtagairo pumuwang, aeno awong niye iwo yero nowa ara. ²⁰ Ge zo niye eno eyero sesena awiya kotungpu. Soumani mene emo tuwa nuna daigairo nao ine oko mitiya. Ge auna susuwa eyao era. Ena mene ge nana nigiro dipunowa, deka ayero ena mene ge ninae nigiro dimarineya. Nupema ena mene na iwo yero nowa, deka ayero ena mene niye iwo yarineya. ²¹ Awong nung na iyengtina auna susuwa oko gosinowa, arare niye iwo yarineya.

Nupema niye buro-mani nana yero yazo nana puro nasani nowa, susuwa aeno niye eno ayero yarineya. ²² Na nunae-una atu oko wosao yatena, o susuwa nana oko tugata yao yatena, awiya awong pasena aung nateya. Arata yeme awong pasena nunae nono sero pungyarinei? ²³ Zo nung na iwo yero noiya amimene deka ayero Mama nana iwo yero noiya. ²⁴ Na nunae-una atu nasani tani putoungne emo mene yao ine teng oko awiya oko yao yatena, awiya awong pasena aung nateya. Arata awong eno tani putoungne yero yewang awiya giro na iwo nasani Mama nana deka ayero iwo yero nowa. ²⁵ Ayero yero nowa ge zo sao tauyao buku nunae-una atu gayao mitoiya awiya tauyero noiya. Ge awiya eyao era: 'Awong na tebeba iwo yewa.'

²⁶ Arata Soremao ninae Mamana-una mitoiya awiya iyengtana Mamana-una atu wosiro niye sorepu nasani susuwa nana niye eno keregariniya. Nung awiya Oweno. Ge me saora maung awiya nung ara. ²⁷ Be niye na buro zayewang auna atu na aune dema nasani nauwa neya amimene dema susuwa nana keregarineya.”

16

¹ Yesu mene susuuno ge zo eyero sena, “Ago awong tani mou-mesa yao ena niye eno yaya niye titiye zaruwe yero tumo diyao ninae besao eno, na ge ewiya bere-bere keregatinena. ² Awong yere ibu sorarineya. Agege okowata, be zo bariniya be aune awong ‘Tuwa Bayaura buro kara yero nonane’ asinasani niye daya mamagayarineya. ³ Awong nato Mamato awiya oko giro baingtao

yero nowa, arare ayero yarineya. ⁴ Ge sinena amimene me yai aune ‘Yesu gitau eyao maze sena,’ ayero saese sero na niye bere-bere tugata nena era.

Owenona buro auna ge.

Na niye gipari sero buro zayero naungwa be aune be nana imoko mitina, aeno na ge ewiya gitau niye eno oko sao naungwa. ⁵ Arata yeme nung na senu wosiwang auna-una witari sero nena, aeno ge ewiya sinena. Arata ninae-una zo mene na eyero oko atata niya, ‘Ning natu babarinesi?’ ⁶ Ge ayao niye eno sesena niye dubo minao mene moko ninae beburo mitiya. ⁷ Na ge me sana nigipu. Na kapete gairo witarinena, awiya niye iwaing mitaese witarinena. Na oko witao yarinena, awiya Soremao ninae mene oko wosariniya. Arata na witiro Soremao awiya iyengtana wosiro niye aune dema nariniya. ⁸ Wosiro nona etama auna susuwa awiya emo bauno eno keregariniya: Pasenana susuwa, iwaing yero naora susuwa, pasenana abena tamao auna susuwa. Nung susuwa etama awiya keregai emo bauno mene gaya me yariniya. ⁹ Pasenana susuwa eyero gipai garineya: awong na oko tumo diyao yero nowa, arare pasena nunae kara mitoiya. ¹⁰ Iwaing yero naora susuwa eyero gipai garineya: na Mamana-una kapete-gairo witana niye na nupema oko garineya. ¹¹ Pasenana abena tamao auna susuwa eyero gipai garineya: tawingna tuwa awiya Tuwa Bayaura kotora atu zuwaise sao mitiya.

¹² Ge tugata yaora kotumao nana daigairo mitiya, arata niye yeme nigao ine teng oko. ¹³ Ge me susuware sao awiya Oweno ara. Nune wosiro ge me apakana susuware niye eno gipariniya. Arata ge awiya kotumao nuna-una oko puro sariniya. Ge nanato Mamato sarinenato awiya nigiro teng niye eno tugata yariniya. Tani daigairo ago kasa yarineya awiya dema bere-bere niye eno keregariniya. ¹⁴ Na ge sana Oweno mene nigiro puro buro niye eno keregariniya. Ayero yai bowi nana kasa yariniya. ¹⁵ Mamana nona apakana awiya nona nana, aeno na niye eno eyero sesena, ‘Oweno mene ge nana puro buro niye eno keregariniya.’

Yesu nung baungno nupema kapetegairo bariniya.

¹⁶ “Be apungkaka mitiya awiya aung yai aune niye na oko garineya. Nupema be apungkaka aung yai aune niye na garineya.” ¹⁷ Yesu mene ayero senu buro-mani nuka nuyetope ge wina-se yero eyero sewa, “Nung eyero siniya, ‘Be apungkaka mitiya awiya aung yai aune niye na oko garineya. Nupema be apungkaka aung yai aune niye na garineya.’ Nung nono yero ungta ayero siniye? Nupema nung ge zo dema eyero sesiya, ‘Mamana-una witarinena.’ Ayero sesiya ara.” ¹⁸ Buro-mani mene ayero sero nupema eyero sewa, “Nung eyero sesiya, ‘Be apungkaka mitiya.’ Ge awiya noeno siniye? Name iwawa nenane.” ¹⁹ Ayero sero nung atata yari sero newa Yesu nung nuka nutope mena giro eyero sena, “Ge eyero niye eno sesena aeno niye wina-se neita?”

'Be apungkaka mitiya awiya aung yai aune niye na oko garineya. Nupema be apungkaka aung yai aune niye na garineya.' Ge auna susuwa sana gari sineita? ²⁰ Na memokoba niye eno sinena. Niye zire buware naya emo bauno na oko tumo diyao nowa amimene yawa yawa yarineya. Niye dubo minaore naya dubo minao ninae mene kapete gai yawa yawa yao ninae-una kasa yariniya. ²¹ Bauno mene mani pari nema yaya tapunasani dubo mininowa. Ayero nema mani puro oregairo 'mani pumena' ayero sero yawa yawa yero nowa. Yaya tapunowa awiya oko kotupunowa. ²² Dekka ayero niye yeme dubo minineya. Arata na niye nupema garinena be aune niye yawa yawa bainakama yarineya. Yawa yawa ninae awiya emo zo mene kapai aung yao ine teng oko. ²³ Arare be aune niye nona zo kau yero giro na oko atata yarineya. Na memokoba sana nigipu. Niye nona zo eno Mama isa saya nona awiya pugari niya. Awiya noeno okowata, nung yazo nana-una pugariniya. ²⁴ Be na niye yangta gairo pumuwang atu butunawe yeme niya be aune niye yazo nana puro nasani nona zo eno isa oko sewa. Arare niye yawa yawa yao mene ninae-una kasa yero beburo mitaise isa sepu. Isa saya pugai parineya.

Yesura yazo puro nasani Tuwa Bayau isa sao.

²⁵ Ge niye eno tugata yero butunona awiya ge eniya tugata yero nona. Nete be zo bariniya aune na ge eniya oko sarinena. Be aune na Mamana susuwa pu daung gari sero ge pungyero oko, me keregairo niye eno sarinena. ²⁶ Be aune niye yazo nana puro nasani Mama isa sarineya. Na eyero

oko sinena. ‘Nane niye soreuno Mama isa sari-nena.’ Ayero oko sinena. Awiya noeno okowata, Mama mene niye aratapunoiya. ²⁷ Na Mamana-una atu wosiwang ge awiya niye nigwa me yenu na aratapunowa. Arare Mama mene deka ayero niye ara tapunoiya. ²⁸ Na Mama doro tawingna wosiwang, arare na tawing doro nupema Mamana-una wiwitinena.” ²⁹ Ayero senu buromani nuna mene eyero sewa, “Ning yeme ge eniya doro daung mokera keregairo sinesa ara. ³⁰ Arare nae ning eyero gosinenane: ning nika nitope kotumao nanae-una susuwa apakana giro aung yero nosa. Nae ning atata yari kotupu nonane arata ning nika nitope dubo nanae mena gosinosa, aeno ning Tuwara-una atu wosasa awiya gosinenane me niya.” ³¹ Ayero sewa Yesu mene eyero sena, “Niye yeme gige ya me nita? ³² Be zo mitiya awiya mena bai aune na doro zanero napo ninae sero baungno aung yarineya. Ayero yero na duwaya na nata narinena. Arata na nata oko narinena. Mama mene na aune dema noiya, arare nata oko narinena. ³³ Niye yo-ozaore naese sero ge awiya niye eno sesena. Niye tawingna yayare dubo minaore narinena. Arata nane tawingna nona dire bere awiya puro wosiro papatinena, arare niye putoungne neupu.” Ayero sena arauwa.

17

Yesu nuka nung eno isa sena.

¹ Yesu nung ge awiya sero aung yero diti uritira yero isa sinasani eyero sena, “O Mama, be nugu niya. Na Mani nina. Na yazo nina de ika

yana baina yaise sero gitau nine yazo nana de ika yasa baina yaise sinena. ² Ning emo ena na eno pugairo na nao me iwaing awiya awong eno puganese sero na tawing sero serora emo bauno auna maung bainakama pugasa. ³ Nao iwaing auna susuwa eyero mitiya. Ning Tuwa Bayau me dekaongka. Emo iyengtasa awiya Yesu Kristo arauwa. Emo bauno mene susuwa nanao awiya gaya me yai awong nao me iwaing pumarineya. ⁴ Buro ge na eno sasa awiya tawingna etu yero butu nawe besugena. Ayero nasani yazo nina de ika gena. ⁵ O Mama, tawing oko kasa yaore na ning aune dema uritira waegao nana aune naungwa, deka awiya nupema pugai na puro nane.

Yesu mene buro-mani nuna eno isa sena.

⁶ Emo bauno apakana auna-una atu emo ena yangtagairo na eno pugasa nana yewa aune na susuwa nina awong eno keregaingwa. Dubu nina sao nauwa awiya na eno pugasa awong ge nina nigiro puro pu dube gairo nowa. ⁷ Awong yeme nona nana apakana nina-una atu gege butu noiya awiya gosinowa. ⁸ Ning ge na eno pugasa awiya sewang nigiro pumuwa ara. Ayero nasani na nina-una atu wosiwang awiya giro me asewa, arare nine buro ge na eno sasa awiya deka ayero nigwiwa me yena ara. ⁹ Na awong eno isa sinena. Emo bauno na oko tumo diyao nowa awong awiya eno oko ning eno isa sinena. Dubu na eno pugasa awiya eno isa sinena, noeno okowata, awong awiya dubu nina me arauwa. ¹⁰ Emo bauno nana apakana awiya nina ara. Nupema emo bauno nina apakana awiya nana ara. Arare awong yazo

nana de ika gatineya. ¹¹ Na tawingna etu oko mitarinena. Na buro nina-una yarinena. Arata nunae mene zo tawingna etu mitasani narineya. O Mama dang, nao dubo dekaongka yero nonano, deka ayero awong dubo dekaongka yero naese sero yazo nina na eno pugasa auna putoung mene awong diya ye. ¹² Na awong aune dema nasani yazo nina-una putoung mene awong diya yero nona. Ning yazo awiya na eno pugasa. Na awong diya yero baingtena, arare zo mene oko tara yao. Arata ge gayao zo mitiya awiya me yaise dekaongka mene tara yero sisigari niya. Nung tara yaora gerao. ¹³ Yawa yawa yao nana mene dubo nunae topetaise sero na tawingna etu mitasani na nina-una baora be nugu ni giro ge ewiya sinena. ¹⁴ Na ge nina tugata nona puro nowa aeno tawingna emo bauno mene awong iwo yero nowa. Nao nana awiya tawingna emo bauno auna nao ine okoware. Deko ayero nao nunae awiya tawingna emo bauno auna nao ine oko. Aeno tawingna emo bauno awong iwo yero nowa. ¹⁵ Ning buro-mani nana awiya tawing euna atu sorero pasese okowata, Sanda mene awong etegai meko yowi sero, ning awong soremasese isa sinena era. ¹⁶ Nao nana awiya tawingna emo bauno auna nao ine okoware. Deko ayero nao awena awiya tawingna emo bauno auna ine okowa. ¹⁷ Ge me nina mene dubo awena inai awong pewa yero gerao nina yae. Ge nina awiya ge me susuware ara. ¹⁸ Nine na tawingna etu buro yanese sasa, arare deka ayero nane awong tawingna etu buro yaese sewang. ¹⁹ Ge me mene dubo nunae inai tau yero naese na nao nana awong eno wawong nina-

una pugatinena era.

Yesu mene emo bauno ge nigao name eno isa sena.

²⁰ Arata na awong eno gege oko isa sinena. Ge tugata yaya nigiro na tumo diyarineya awong aeno dema isa sinena. ²¹ Awong dubo dekaongka yero naese ning eno isa sinena. O Mama, ning na aune mitosa na deka ayero ning aune mitona, deka ayero awong nao aune dema mitaese. Ayero yaya emo na oko tumo diyao yero nowa amimene nine na iyengtasa wosiwang awiya giro me asae. ²² Nao dubo dekaongka yero nonano, deka ayero awong dubo dekaongka yero naese sero ning putoung na eno pugasa dekaongka awiya awong eno pugatinena. ²³ Na awong aune dema mitana ning deka ayero na aune dema mitasa awong dubu dekaongka yero nae. Ayero yero naya emo bauno na oko tumo didinowa amimene na iyengtasa wosiwang awiya gaese. Nupema awong ning na aratapunosa deka ayero ning dubu nana dema aratapunosa awiya dema giro baingtaese.

²⁴ O Mama, emo dubu na eno pugasa awong awiya masi na narinena deka auna atu naese sinena. Ayero yero tawingna poza oko kasa yaore nine na ara tapunasani uritira waegao na eno pugasa waegao awiya awong nao aune dema nasani gaese sinena. ²⁵ O Mama, ning dangna maung. Emo na oko tumo diyao yero nowa amimene ning oko giro baingtiti nowa. Arata nane mene zo ning giro baingtiti nona. Nupema dubu nana mene nine na iyengtasa wosiwang awiya giro

baingtiti nowa. ²⁶ Aratamao nina nana-una mitoiya deka ayero nunae-una mitai na awong aune dema nari sero bowi ge nina awong eno keregena. Ayero gege keregati nasani narinena.” Ayero sena arauwa.

18

Yesu i bure atu nenu pumuwa.

Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lu 22:47-53

¹ Yesu nung isa ayero senu aung yenu iropuro buro-mani nuna puro nape atu wosiro ou Kidoron buwagairo tawing zora i buro mitauna auna bamuwa. ² Yesu buro-mani nuna aune be ozaung atu augairo nasani nauwa, arare Yudas keregao emo amimene i buro awiya nung gao ara. ³ Arare Yesu buro-mani nuna aune atu newa Yudas keregao emo amimene pirisa babuze aune Farisayora polis ena aune gorobo emo ena awiya puro gitau yero izira yuno damana gaero gi amine puro bamuwa ara. ⁴ Yesu mene nona apakana nung eno yari newa awiya giro iropuro benaungna baungno awong atata yero eyero sena, “Niye awe maze kau nei?” ⁵ Ayero senu awong eyero sewa, “Nasaretera emo zo yazo nuna Yesu awiya kau nenane.” Ayero sewa nung eyero sena, “Na era.” Ayero sena ara. Yudas nung keregao emo nung gorobo emore dema dopero mitina. ⁶ Arare Yesu mene, “na era,” ayero senu awong awang yero bautara baungno zuwewa ara. ⁷ Ayero yewa nung nupema atata yero sena, “Niye awe maze kau nei?” Ayero senu awong eyero sewa, “Yesu Nasaretera emo.” ⁸ Ayero sewa Yesu mene awong eno eyero sena, “Na sesena arauwa. Na era. Niye

na kau neya, arare dubu nana ewiya dopu babae.”
⁹ Nung ge gitau sena awiya me yaise sero buromani nuna duwaese sena. Ge gitau eyero sena, “Na eno pugasa awong diya yetena zo za oko tara yao ara.”

¹⁰ Arare Simon Petoro nung iwi geingna puro nena awiya ininu gururu senu pirisa bainana soumani zo auna dawong wawong mera awiya kesena. Mani awiya yazo nuna Maliko. ¹¹ Ayero yenu Yesu mene Petoro eno eyero sena, “Iwi nina geingna pugai towae. Yaya ewiya Mama nana mene na eno pugatiniya, awiya duwanese nesa?” Ayero sena arauwa.

¹² Ayero senu gorobo emora diya mene senu gorobo emo aune Yudara polis amimene Yesu puro wawong bunewa ara. ¹³ Bunero puro gitau baung Anasira gare yewa ara. Dawang aune emo zo yazo nuna Kayafa amimene pirisa baina yero nauna. Nune Anasira mani baunodi atiro nasani nauna. ¹⁴ Kayafa nune gitau Yuda emo eno ge eyero sena, “Emo bauno name apakana meko yero aung yonine sero, nung dekaongka amimene name eno magayaise sao mitiya.” Gitau ayero sena arauwa.

Petoro mene Yesu bewae yena.

Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lu 22:55-57

¹⁵ Polis mene Yesu puro baungno Anasira-una yewa, Simon Petoro otao nuna zore awongto Yesu puro bamuwa awiya ago yero bamuwato ara. Petorora otao awiya pirisa baina awiya nung gosinauna, arare Yesu ago yero toi goma mokora

yena ara.* ¹⁶ Petoro mene zo goma bautara atu dopena ara. Ayero yenu otao nuna mene pirisa baina auna gare atu nauna, arare wosiro goma be diya yao mani baunodi zo aeno senu goma be iwenu Petoro toi mokora yena ara. ¹⁷ Petoro toinu mani baunodi goma be diya nena amimene Petoro giro eyero sena, “Emo ouna buro-mani zo ning arita nowa.” Ayero senu Petoro mene “Na aung.” ayero sena ara. ¹⁸ Be aune pirisa bainana soumani gorobo emore awong yayaung yenu giro iyao ero ainewa Petoro nung dema baung nunae-una towang yero iyao ainena arauwa.

Pirisa baina mene Yesu atata yena.

Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lu 22:66-71

¹⁹ Pirisa baina mene Yesu buro-mani pupugaina aune o ge tugata yero nauna aune atata yena. ²⁰ Atata yenu Yesu mene abena eyero sena, “Na ge benaungna atu gege sinona. Yuda emo augati nowa – yere ibu enanata ibu bainana – auna atu ge sero tugata nasani gipinasani ayero nona. Na opene ge oko sinona. ²¹ Arare ning nono yero na atata nesi? Ge sinona nigiti nowa awong awiya atata yasa ge sinona awiya saya nigase.” ²² Ayero senu diya emo dopero mitiwa auna zo mene Yesu sowena dero eyero sena, “Ning noeno ge ayero pirisa baina eno sinesi?” ²³ Ayero senu Yesu mene abena eyero sena, “Ge meko seseni siya ayero sinesa auna susuwa se. Arata na ge iwaing sinena aune noeno na dedunesi?” Ayero sena ara. ²⁴ Yesu

* **18:15:** Petorora otao awiya Yohane. Yohane nung ge gainasani yazo nuna pungyena. Yazo YOHANE awiya GE TAUYAORA SUSUWA auna atu tauno aune zazagairo gi.

ge ayero senu aune Anasi mene senu Yesu bunero puro pirisa baina yazo nuna Kayafa auna-una bamuwa arauwa.

Petoro mene Yesu nupema bewae yena.

Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lu 22:58-62

²⁵ Simon Petoro nung iyao ainasani mitinu awong nung nupema atata yero sewa, “Buromani nuna auna zo ning arita nowa?” Ayero sewa nung bewae yero eyero sena, “Na aung.”

²⁶ Ayero senu pirisa bainana soumani zo, Petoro mene dawong kesena auna dikaing zo, amimene eyero sena, “Ge me nibamu, ning i bure atu Yesu aune dema dopero mitesa gigenita nowa?”

²⁷ Ayero senu Petoro mene nupema bewae yenu aune kokora ge sena arauwa.

Awong Yesu Pilatora-una puro bamuwa.

Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lu 23:1-5

²⁸ Iya gainu awong Yesu Kayafara-una gare atu puro wosiro baung Roma emo zo awong diya nasani nauna auna-una yewa ara. Yuda emo awong Magayao mene awong Daigaina auna bonene minari sero newa, arare awong iya be dang sisigowi sero, Pilatora gare oko towao yewa. Awiya noeno okowata, Yuda emo mene eyero sinasani nauwa, “Dubo naname beingtire yoiye sero, name emo Yuda okora-una gare oko towanene.” ²⁹ Ayero sinauwa, arare awong duru atu dopewa Pilato mene kasa daung yero awong atata yero sena, “Emo ewiya pasena nouna puro butunei?” ³⁰ Ayero senu awong eyero sewa, “Nung pasena oko yao yatiya, awiya nae nina-una oko puro batenane.” ³¹ Ayero sewa Pilato mene eyero

sena, “Sao tauyao ge ninae mitiya auna teng sepuaung yae.” Ayero senu awong eyero sewa, “Nae mani magayaese sao aung yao awiya nanae-una gazao mitiya. Noeno okowata, sao tauyao ge ninae Roma emora amimene gaziniya. Arata nine sasa teng yariniya.” Ayero sewa ara. ³² Yuda emo ayero sewa Yesu nung nutope gitau “Na i pasaora daya magayarina,” ayero sena auna ge awiya me yena.†

³³ Pilato mene garo mokora baungno Yesu yausenu baungnu eyero sena, “Ning Yuda emora emo tuwa ning?” ³⁴ Ayero senu Yesu mene abena eyero sena, “Ge awiya dubo nina-una sinesita ena mene bowi nana ning eno seseya giro sinesi?” ³⁵ Ayero senu Pilato mene eyero sena, “Na Yuda emo okowa. Emo mamono nina arita pirisa babuze amimene ning nana-una pugatineya. Ning no yetesi?” ³⁶ Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Na tawingna etu emo tuwa oko yero nona. Na tawingna etu emo tuwa yero natena, awiya emo dubu nana mene gi ami puro na soremaya Yuda emo na oko pumateya. Emo tuwa yero naora buro nana awiya tawingna etu oko mitiya.” ³⁷ Ayero senu Pilato mene eyero sena, “Ayeru ning emo tuwa zo ning?” Asenu Yesu mene eyero sena, “Ara, kara sinesa arauwa. Na emo tuwa zo. Na ge me susuware kere-

† 18:32: Dao magayaora putoung. Roma emo dubu mene Yuda emo dubu puro wosiro diya yero nasani mani dao magayaora putoung amaze sorero puro nasani nauwa. Yuda emo awong ge nunae ena sao aung yao ine teng, ora mani dao magayao awiya awong sao aung yao ine teng oko. Nupema, mani i pasaora atu dao, awiya Roma emo mene gege yero nasani nauwa.

gari sero wosiro tawingna etu kasa yewang. Ge me nigari ara tapunowa amimene ge nana nigiti nowa.” ³⁸ Ayero senu Pilato mene abena eyero sena, “Ge me awiya noiye?” Ayero sero kasa daung yero Yuda emo eno eyero sena, “Na emo euna pasena tamari sero kau nete zo oko tamao yetena. ³⁹ Arata tani ninae zo mitiya. Magayao mene awong Daigaina auna iya be dang ninae-una atu na eno sinowa bunao emo zo ao-didinona tebeba bautunoiya. Arare deka ayero nigaya na Yuda emora emo tuwa ninae ao-diyana naise kotupuneita?” ⁴⁰ Ayero senu awong wawa sero eyero sewa, “Aung ara. Nung okowata, Barabas nung awiya ao-diyasa bae.” Ayero sewa ara. Barabas nung mani dero nona ugaing puro yao emo.

19

Pilato mene Yesu magayaise emora waweng pugaina.

Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lu 23:13-25

¹ Pilato mene senu gorobo emo awong Yesu angsi* mene dewa. ² Ayero yero nung izari sero angsi dungne puro ewero aune ziyu nuna-una atu wosogaiwa. Ayero yero taung wori yuyao zo dema wosogaiwa punu ³ baung nuna-una nugu yero nung sowena dedunasani eyero sewa, “Wari iwaing, Yuda emora emo tuwa.”

⁴ Pilato mene nupema kasa daung yero Yuda emo eno eyero sena, “Gipu. Na nung puro ninae-una butunena. Na pasena nuna tamari sero

* **19:1:** Soremao Ge zo Matiu 27:26 auna atu mitiya awiya gi.

kau nete zo oko tamao yetena.” Ayero sena ara.
⁵ Ayero senu Yesu nung angsi dungne ewao aune taung wori yuyao wosogaiwa puro nena aune dema wosiro dopenu Pilato mene gipero eyero sena, “Emo ewiya gipu.” ⁶ Ayero senu pirisa babuzere gorobo emo nunae amimene giro wawa sero sewa, “I pasaora atu magayaise. I pasaora atu magayaise.” Ayero sewa Pilato mene be nunae-una puro eyero sena, “Na pasena nuna kau nena. Nung pasena aung. Arare niye nika niyetope puro i pasaora depu.” ⁷ Ayero senu Yuda emo mene eyero sewa, “Nung nutope ‘Na Tuwa Bayaura mani,’ asinoiya, arare emo ayao awiya magayaese sao tauyao ge nanae auna atu sao mitiya, arare magayaise.” ⁸ Ayero sewa Pilato ge awiya nigiro awang bainakama yena ara. ⁹ Ayero yero Yesu nupema yuno garo mokora baungno atata yero sena, “Ning natu kasa yasi?” Ayero senu Yesu mene abena oko sao yangduna. ¹⁰ Ayero yenu Pilato mene eyero sena, “Ning noeno ge nana oko abena sao nesi? Nane sana narinesita i pasaora magayarinesi auna putoung nana-una mitiya, awiya ning oko gosinesita?” ¹¹ Ayero senu Yesu mene abena eyero sena, “Tuwa Bayau mene putoung awiya ning eno oko pugao yatiya, awiya ning na magayaora pugao ine teng oko yatesa. Arare emo na magayanese sero nina waweng pugaiya auna pasena mene pasena nina daigatiniya.” Ayero sena arauwa.

¹² Ayero senu Pilato mene ge awiya nigiro kasa daung yero Yesu ao-diro duwari senu Yuda emo awong wawa sero eyero sewa, “Ning emo awiya ao-diro duwaora ge sarinesa, awiya ning Romana

emo tuwa Sisa auna otao nupema oko narinesa. Zo nung nutope emo tuwa asariniya amimene Romana emo tuwa Sisa awiya daigatiniya.” ¹³ Ayero sewa Pilato mene ge awiya nigiro giro senu Yesu puro kasa daung yewa Pilato mene ge sao aung yao masi nuna-una atu adungno mitina ara. Masi awiya daba mene nabero yao. Masi auna yazo Yuda emo mene Gabata asinauwa ara.

¹⁴ Arare Yuda emo bauno oregao be baina auna atu mitari sero nona kora nasani newa wari towang dopenu Pilato mene masi nuna-una atu mitasani Yuda emo eno eyero sena, “Gipu. Emo tuwa ninae era.” ¹⁵ Ayero senu awong wawa sero eyero sewa, “Nung aung yaise. Nung aung yaise. I pasaora atu magayaise.” Ayero sewa Pilato mene eyero sena, “Emo tuwa ninae sana i pasaora atu magayaise sineita?” Ayero senu pirisa babuze mene abena eyero sewa, “Nae emo tuwa nanae zo aung. Roma emora emo tuwa Sisa amimene gege yero niya.” ¹⁶ Ayero sewa giro Pilato mene ge nunae nigiro Yesu i pasaora magayaise sero pu wawong nunae-una gaina arauwa.

Yesu i pasaora dewa magayena.

Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lu 23:26-43

¹⁷ Ayenu gorobo emo mene Yesu puro i pasao pugaiwa diungnu tawing zo yazo nuna Gitau Atora Wetu, arata Yuda gera Goligata, auna puro bamuwa ara. ¹⁸ Puro baungno i pasaora dewa ara. Dero pasena mani etobe i pasao etora dero zo enaba zo enaba Yesu towang ayero urewa dopewa ara. ¹⁹ Pilato mene senu ge eyero gaero Yesura i pasaora atu pugaiwa, “Yesu Nasarete napora.

Nung Yuda emora emo tuwa.” ²⁰ Yesu dewa tawing awiya napo mitina auna nugu. Arare Yuda emo daigairo mene puma sauma nasani ge Yuda gera, Roma gera, Grik gera gaewa awiya zaza-gaiwa. ²¹ Arare Yuda emora pirisa babuze mene Pilato eno eyero sewa, “Ning eyero gaetesa awiya teng oko niya, ‘Nung Yuda emora emo tuwa.’ Awiya doro eyero sero gae, ‘Nung nutope na Yuda emora emo tuwa asinoiya’ ayero gae.” ²² Ayero sewa Pilato mene eyero sena, “Gaetena amimene mitaise.” Ayero sena arauwa.’

²³ Gorobo emo awong Yesu i pasaora dero aune taung wori nuna tame awiya kerewa siwongpatige yenu bono yero pumuwa. Arata taung wori tura awiya mo etobe pu dekaongna gairo gayao oko. Ika atu gaero wosiro babao ara. ²⁴ Arare awong eyero sewa, “Awiya keranane meko yariniya. Arare ge tuwao zo yazo nuna laki yanane emo zora-una kasayai giro amimene paise.” Ayero sero yewa ara. Ayero yewa aune ge gayao zo eyero mitiya amimene me yena, Awong taung wori nana tame awiya bono yewa. Taung wori nana eno ge tuwao zo yazo nuna laki yewa.

Ge gayao mitiya, arare gorobo emo mene ayero yewa.

²⁵ Yesura i pasao susuwara atu emo bauno be-naung eyao amimene dopewa: Ai nuna, aira yao, Maria Kliopara aro, Maria napo nuna Madala. ²⁶ Arare Yesu nung ai nuna aune buro-mani nuna iwaing awongto dopero mitiwato giro ai nuna eno eyero sena, “Aya, mani nina arauwa.” ²⁷ Ayero sero buro-mani nuna eno eyero sena, “Ai nina

arauwa.” Ayero senu giro be auna atu nung Yesura ai yunu nuna-una gare witinu diya yero nauna arauwa.

Yesu magayena.

Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lu 23:44-49

²⁸ Arare Yesu nung buro nuna aung yenu giro ge gayao zo mitina awiya me yaise sero eyero sena, “Na ouwe niya.” ²⁹ Ayero senu awong witora yabutata zo puro ou wain dokowang yao awang zora mitina auna dusero itura diro be nuna-una pugaiwa. ³⁰ Ou wain miniro eyero sena, “Buro yero besugena.” Ayero sero tumo gokosenu oweno nuna aung yena arauwa.

³¹ Yuda emo awong iya dang nunae-una nona sosinasani giro eyero sewa, “Ture awiya Magayao mene awong Daigaina auna iya be bainakama, arare emo i pasaora dao awiya oko mitae.” Ayero sero Pilato eno eyero sewa, “Awong mena magayaese sero ning ge sasa gorobo emo mene baungno te nunae dero zozorogaya mena magayaya aingso nunae i pasaora atu paese.” Ayero sewa Pilato mene ge nunae nigina. ³² Ayenu gorobo emo awong pasena emo etobe Yesu aune dema dewa auna zora te dewa wetu zorogainu zora deka ayero dewa zorogainu ayewa ara. ³³ Ayero yero Yesura-una baungno nung magayero mitinu giro wetu oko dao zorogao duwa ara. ³⁴ Arata gorobo emo zo mene baungno karowa mene Yesura zazawingna atu gaenu basugainu yureoure wosina ara.

³⁵ Nane nona awiya diti moko nana mene gigi-wang. Arare na sero keregatinena me niya arauwa. Na gosinena, ge awiya me arauwa. Niye

dema gaya me yaise sero ge me keregatinena arauwa. ³⁶ Ge gayao zo eyero mitiya awiya me yaise sero nona awiya kasa yena,

Awong wetu nuna zo za oko daya zorogariniya.

³⁷ Nupema ge gayao zo eyero mitiya,

Awong nung gaewa basugaina awiya diti yero garineya.

Ge gayao etobe ayero miteyato arauwa.

Yesu mutewa.

Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lu 23:50-56

³⁸ Yosepe Arimatia napora nung Yesura mani zo yero nasani nauna, arata nung Yuda emo awang yero tumo diyao nuna awiya pungyero puro nasani nauna. Nung amimene Pilator-una baungno Yesura aingso i pasaora atu pumari sero atata yena. Ayero yenu Pilato mene niginu baungno batagairo puna ara. ³⁹ Nikodema nung gitau pingne Yesura-una kasa yena amimene i mung sereyao mouyao nuna 34 kilogram ayao puro baungno Yosepe sorepu nasani ⁴⁰ Yesura aingso i mung sereyao amimene suwero mo neyang yao mene ewewato ara. Yuda emo awong emo maganauwa awiya ayero yero nauwa ara. ⁴¹ Yesu dewa tawing auna agewara i buro zo mitauna auna atu daba uma zo biriti asero seka wamuwa mitina. Gitau emo zora aingso atu oko pugao. ⁴² Biriti awiya nugu mitina, arare Yuda emora oregao be baina auna nona sosaora be mitinu giro awongto Yesura aingso atu pugaiwato arauwa.

20

Yesu magayaora atu seka yero iropuna.

Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lu 24:1-12

¹ Sande gora oko iyagairo baingtao Maria napo nuna Madala amimene biritira baungno eyero gina. Daba biritira uma be gazao awiya dereme yero baungno enaba demese atu mitina. ² Ayero giro sungno baungno Simon Petoro aune Yesura buro-mani iwaing auna-una kasa yero eyero sena, “Awong Tuwara aingso puro babeya. Awiya natu pugei?” ³ Ayero senu giro Petoro otao nuna zore baung biritira yewato ara. ⁴ Nagibe atu sungno bautu newato otao amimene sungno Petoro daigairo gitau baungno biritira kasa yena. ⁵ Kasa ye daba umana gairo utero mo aingso nuna ewewato agege mitinu gina. Arata nung oko towao. ⁶ Ayero nenu Simon Petoro ago kasa yero daba umana toiro mo gina. ⁷ Mo zo ziyora ewewato awiya dema mitinu gina. Mo awiya mo enane dema oko mitina. Nung nata enaba atu zorogairo baingtao mene mitina. ⁸ Arare Petoro gosinenu otao nuna gitau baungno daba umana atu kasa yena amimene ago toiro giginu me yena ara. ⁹ Arata awongto Yesu magayaora atu seka yero iropariniya auna ge gayao mitina auna susuwa awiya oko giro baingtiwato. ¹⁰ Ayero yero nupema yesese yero baung nape yewato arauwa.

Yesu nung Maria napo nuna Madala auna-una kasayena.

Mt 28:9-10; Mk 16:9-11

¹¹ Maria nung biriti umana bera atu dopero zi sinasani mitete daba umana bera atu utero diti

yena. ¹² Diti yero angelo etobe taung wori neyang yaore Yesu pugaiwa iropuro bauna masi auna atu zo gitaura zo tera ayero dopero mitiwato giginara. ¹³ Giginu awongto eyero sewato, “Ning noeno zi sinesi?” Ayero sewato nung eyero sena, “Tuwa nana-una aingso puro natu babeya kau neni.” ¹⁴ Ayero sero kapetegairo Yesu dopero mitinu giginara. Giro Yesura benaung oko giginu kasa yena ara. ¹⁵ Ayero yenu Yesu mene atata yero eyero sena, “Ning noeno zi sinesi? Ning awe kau nesi?” Ayero senu Maria nung i buro auna maung mene dopero mitinuta asero eyero sena, “Nine Yesura aingso puro baungno agewa zora atu pugesita? Se giro baungno pumane.” ¹⁶ Ayero senu Yesu mene abena eyero sena, “Maria.” Ayero senu nung sopine yero Yuda gera “Rabonai” asena. (Ge naname-una, Gipao Emo.) ¹⁷ Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Na Mamana-una oko witao ware na oko inase. Ning baungno buro-mani nana eno eyero se. ‘Mama nana awiya Maung ninae. Tuwa Bayau nana awiya Tuwa Bayau ninae. Na nuna-una witarinena.’ Ayero se nigae.” ¹⁸ Ayero senu Maria napo nuna Madala amimene yesese yero baungno Yesura buro-mani eno eyero sena, “Na Tuwa gigena.” Ayero sero aune Yesu mene ge nung eno sena awiya awong eno sena ara.

Yesura buro-mani mene garo mokora atu augairo mitiwa aune nung nunae-una kasa yena.

Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lu 24:36-49

¹⁹ Sande ture mume itinenu buro-mani mene Yuda emo awang yero augairo garo be dewa gaunu mitiwa Yesu mene awena-una towang atu

kasa yero dopero eyero sena, “Awang yao doro iwaing mitipu.”²⁰ Ayero sero berumana masi wawong etora aune zazawingna aune gipena. Ayero yenu buro-mani mene Tuwa nunae giro yawa yawa yewa.²¹ Ayero yewa nung nupema awong eno eyero sena, “Awang yao doro iwaing mitipu. Mama mene na iyengtina, deka ayero nane niye iyengtiti nena.”²² Ayero sero oweno nuna pise awena-una gairo eyero sena, “Oweno pungpu.²³ Niye emora pasena disaya aung yariniya. Arata niye oko disao yaya mitariniya.” Ayero sena arauwa.

Tomasra ge.

²⁴ Otao nunae Tomas yazo nuna zo Didimo, nung awiya agewa zora atu nenu Yesu mene mani enana-una gege kasa yena.²⁵ Arare otao mani ena mene bowi ge nung eno eyero sewa, “Nae Tuwa gigenane.” Ayero sewa nung eyero sena, “Na natope diti moko nana me mene wawongna beruma masi giro, o wawong soro nana mene beruma masi gaero giro, o zazawing nuna gaeteya auna iso wawong nana mene iniro giro ayarinena, awiya ge ninae me asarinena.” Ayero sena ara.

²⁶ Wari be 8 aung yenu aune buro-mani nuna ena aune Tomas nuka nung dema garo mokora atu toiro garo be apakana dewa gaunu mitiwa Yesu mene awena-una towang atu nupema kasa yero dopero eyero sena, “Awang yao doro iwaing mitipu.”²⁷ Ayero sero Tomas eno eyero sena, “Ning wawong soro nina mene wawong nana iniro gi. Wawong nina mene zazawing nana iniro gi. Ayero yero dubo eto nupema oko ye. Na

seka nena awiya gasa me yae.” ²⁸ Ayero senu Tomas mene eyero sena, “Ning Tuwa nana. Ning Tuwa Bayau nana.” ²⁹ Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Ning na gosinasani aeno na tumo didinesa. Awong na oko gao nasani na tumo diyarineya awong amimene dema yawa yawa yarineya.” Ayero sena arauwa.

³⁰ Tani ena daigairo Yesu mene buro-mani nuna-una ditira atu nauna awiya buku euna oko gaero aung yao. ³¹ Arata ge gainena auna susuwa noeno okowata, eyao eno gainena arauwa: Niye ge ewiya zazagairo nigiti nasani Yesu nung So-rao Emo Kristo, Tuwa Bayaura Mani, auna ge awiya gaya me yaise, o nung tumo didinasani yazo nuna-una nao me iwaing tamaese sero ge ewiya gainena.

21

Yesura buro-mani ena ou nazira atu newa nung nunae-una kasa yena.

¹ Yesura buro-mani ena Taibirias* ou nazira atu newa nung nunae-una kasa yena. Buro-mani awong dubu euna-una kasa yena. ² Simon Petoro, Tomas yazo nuna zo Didimo, Nataniel Galilaya tawing Kena napo mitauna auna, aune Zebedira mani etobe, aune zo etobe dema. Emo amimene au dekaongna gairo mitiwa aune ³ Simon Petoro mene ena eno eyero sena, “Na wo pumari bautunena.” Ayero senu awong eyero sewa, “Nae ning aune dema babarinenane.” Ayero sero wangna witiro bamuwa. Bautunete ping aune

* **21:1:** Soremao Ge zo Luka 5:1 auna atu mitiya awiya gi.

wo oko pumao yewa. ⁴ Anasani ou nazi auna atu newa iya gatinenu Yesu mene bage atu dopena ara. Dopenu awong benaung nuna oko giro baingtiwa. ⁵ Ayero yewa Yesu mene awong atata yero eyero sena, “Mani awiso, niye wo zo mitita?” Ayero atata yenu awong eyero sewa, “Aung.” ⁶ Ayero sewa nung eyero sena, “Wang deung enaba wawong mera ina atu moga pugai pu wosai aune wo takasai watimae.” Ayero senu moga pugai wa wosinu wo daigairo nibamu takasena ara. Ayero yenu watiung wangna gari yewa teng oko yenu kaputewa. ⁷ Ayenu Yesura buro-mani iwaing amimene Petoro eno eyero sena, “Owiya Tuwa ara.” Ayero senu Simon Petoro nung mo gege awiro nena, arare nung “Tuwa mene niya ora,” ge awiya nigiro taung wori nuna tame awiya wosogairo witora gutena ara. ⁸ Awong bago deungbera ake ina atu newa, arare mani ena mene wang dawinasani moga wore watiuno bamuwa ara. ⁹ Ayero yero witi ika yero nona eyao gigiwa. Iyao mokora atu wore mare sasinasi mitina. ¹⁰ Mitinu awong witiro bamuwa Yesu mene eyero sena, “Wo pumeya auna ena puro bungpu.” ¹¹ Ayero senu Simon Petoro mene wangna witiro moga watiung ika gaina ara. Moga mokora wo babuze 153 ayero mitiwa, arata moga oko zanao. ¹² Arare Yesu mene awong eno eyero sena, “Bungpu, nona minae.” Ayero senu buro-mani nuna mene “Ning aweni?” ayero atata yari sero yewata gigiwa mou yenu giro duwa. Noeno okowata, nung Tuwa ara, awiya yemaoko gigiwa kasa yena. ¹³ Yesu mene wo ma bono yero awong eno pugaina ara.

¹⁴ Yesu nung magayaora atu seka yero iropuro buro-mani nuna-una kasa yenu be etama yena.

Yesu mene Petoro be etama atata yena.

¹⁵ Nona miniwa aune Yesu mene Simon Petoro atata yero eyero sena, “Simon, Yohanena mani, otao mani nina awong na aratapunowa, awiya nine awong daigati nasani na ara baina tapunosa, awiya me ing?” Ayero senu Petoro mene abena eyero sena, “Tuwa, nao otao yero nonano, awiya ning gosinesa.” Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Ning lama dubu nana awiya uninasani neu.” ¹⁶ Ayero sero nupema atata yero eyero sena, “Simon, Yohanena mani, ning meba na aratapunosita?” Ayero senu Petoro mene eyero sena, “Tuwa, nao otao yero nonano, awiya ning gosinesa.” Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Ning lama dubu nana-una diya yero neu.” ¹⁷ Ayero sero nupema atata yero eyero sena, “Simon, Yohanena mani, nao otao yero nonano, awiya me ing?” Tairo naora atata yenu be etama yenu Petoro nung punu nuna-una mou yenu giro dubo mininasani eyero sena, “Tuwa, ning emora dubo gosinosa, arare nao otao yero nonano awiya ning gosinesa arauwa.” Ayero senu Yesu mene eyero sena, “Ning lama dubu nana uninasani neu. ¹⁸ Ge memoko sana nigi. Ning sema nina-una nasani nitope geing ipura diyao nina awiya diro nagibo natu natu babari sero bautunauwasa. Arata nete zai yero wawong nina ika pari yasa emo zo mene ipu nina-una geing diro masi oko babari sarinesa auna ning puro babariniya.” ¹⁹ Yesu mene ayero sinasani Petorora magayao auna susuwa awiya keregaina. Magayao nuna mene Tuwa Bayaura

yazo de ika yari nena awiya sena arauwa. Ge ayero sero aune nung eno eyero sena, “Bung, na ago yase.” ²⁰ Asenu Petoro mene kapetegairo Yesura buro-mani iwaing nuna-una bautara bautu nenu gigena. Mani awiya gitau Magayao mene awong Daigaina auna bonene mininewa aune Yesura-una nugu baungno ge daweng pugairo atata yero eyero sena, “Tuwa, awe mene ning keregariyiye?” ²¹ Mani ayero sena amimene ago bautu nenu giro Petoro mene Yesu atata yero eyero sena, “Tuwa, mani ewiya gire?” ²² Ayero atata yenu Yesu mene eyero sena, “Nung katu nai, na kepetegairo bari sarinena, nona awiya nina okowa. Ning na ago ye.” Ayero sena ara. ²³ Arare ge nigao ena mene ago na eno bisi ge eyero sewa, “Mani awiya nung oko magayariniya.” Ayero sinauwa ara. Arata Yesu mene na eno eyero oko sena, “Nung oko magayariniya.” Ge eyero gege sena, “Nung katu nai na kapetegairo bari sarinena, nona awiya nina okowa.”

²⁴ Nane nona awiya apakana giro baingtiwang amimene keregairo ge ewiya gaetena. Arare niye na eno eyero gosinowa, ge nana me nibamu.

²⁵ Yesu mene tani ena yero nasani nauna. Arata emo mene tani Yesu nasani nauna awiya dekaong-dekaong bukura gayateya, awiya buku mene tawing sero topetiro aung yero yatita nowa.

TUWA YESU KRISTORA BOWI IWAING
The New Testament in the Zia language of Papua New
Guinea
Nupela Testamen long tokples Zia long Niugini

Copyright © 1982 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zia

Translation by: PNG Bible Translation Association

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2023 from source files dated 9 Oct 2020

5002a6bd-6e6c-5a91-9a70-756653b93329